Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 25 сентябрь • Шанба • № 111 (14139) ترکستان ✱ TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК ХИЗМАТИ ХОДИМЛАРИГА

Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизматининг барча ходимларини байрам — шу хизмат ташкил этилган кун билан табриклайман.

Сизларнинг фидокорона меҳнатингизни юқори баҳолаш билан бирга Миллий хавфсизлик хизмати ходимлари бундан буён ҳам ўзларининг ҳарбий ва фуқаролик бурчларини муносиб бажарадилар, давлат манфаатлари, конституциявий тузум ҳимоясини, Ўзбекистоннинг ҳудудий яхлитлиги ва чегараларининг даҳлсизлигини таъминлайдилар. Ўзбекистон халқининг фаровонлиги ва тинч меҳнатини кўзлаб, жамиятимизда ижтимоий-сиёсий барқарорликни ва миллатлараро тотувликни сақлаб қолиш учун ҳамма ишни қиладилар, деб қатъий ишонч билдираман.

Сизларга тинчлик ва осойишталик, ватанимизнинг гуллаб-яшнаши йўлидаги ишингизга муваффақиятлар тилайман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 24 сентябрь.

«ТАСОДИФИЙЛИКНИ ИНКОР ЭТАМАН»

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ МУХБИРИ САВОЛЛАРИГА РЕСПУБЛИКА МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК ХИЗМАТИНИНГ РАИСИ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ ҒУЛОМ АЛИЕВ ЖАВОБ БЕРАДИ

Мустақил Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ҳуқуқий давлатчилик тизимини шакллантириш борасида бир қанча муҳим тадбирларни амалга ошириши муносабати билан 1991 йил 26 сентябрда миллий хавфсизлик хизматини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Миллий хавфсизлик хизматининг асосий негизи ўзбек разведкаси ҳамда контрразведкасининг шонли анъаналари асосида шаклланган бўлиб, унинг олий вазифаси — разведка, контрразведка ва уюшган жиноятчиликка қарши кураш масалалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган «Низом»да белгилаб берилган.

Миллий хавфсизлик хизмати ташкил этилганининг икки йиллиги арафасида муштарийларга Республика миллий хавфсизлик хизмати раисининг суҳбатини ҳавола этамиз.

Мухбир: Ҳурматли Ғулом Алиевич, аввало, сизни ва сиз орқали Республика Миллий хавфсизлик хизмати ходимларини касб байрамингиз билан қутлаб, барчангизга эзгу тилакларимизни изҳор этамиз.

Суҳбатимизда сиз бошқараётган идоранинг Ўзбекистонда барқарорликни таъминлаш борасида олиб бораётган ишлари хусусида сўз юритилади.

Бутун дунё сиёсатдонларининг нигоҳи бизнинг давлатимизда фуқаролар ҳамжиҳатлиги, халқимизнинг ижтимоий барқарорлигига қаратилган. Бу масалага турлича қарайдиган одамлар билан учрашишга тўғри келади. Баъзилар Ўзбекистондаги барқарорлик — давлат раҳбарлари олиб бораётган изчил сиёсатининг тўғрилигидир, деса, баъзилар эса, бу — тарихий тасодиф деб ҳисоблайдилар. Шу тўғрида сизнинг фикрингиз қандай?

Ғ. Алиев: Мен Республика Миллий хавфсизлик хизмати маҳкамаси фаолиятига бевосита алоқадор бўлганим важидан Президентимиз ҳамда Республика ҳукумати томонидан олиб борилаётган сиёсатда тасодифийликни қатъиян инкор этаман. Шуни таъкидлаб айтмоқчиманки, Ўзбекистон халқи ўз бошидан Фарғона фожиасини кечирди. Бизда митингбозликни авж олдиришга даъват этувчи, оммавий тартибсизликлар келтириб чиқаришга интилувчилар кўплаб бор эди. Бу хавфли вазият кераксиз тортишувлар, парламентда кўплаб комиссиялар тузиш йўли билан эмас, балки Республика раҳбариятининг олиб борган изчил саъй-ҳаракати натижасида бартараф этилди.

Ўзбекистон Республикаси янги мустақил тарихий тараққиёт босқичига ўтиши муносабати билан Миллий хавфсизлик хизмати тизимида тегишли сифат ўзгаришлари қилиш юзасидан қатор чора-тадбирлар амалга оширилди. Шулардан бири — фаолиятимизда сиёсий суриштирув услубининг негизи мутлақо бартараф этилди.

Рўй бериши мумкин бўлган салбий ҳодисаларни олдиндан кўра билиш, ҳуқуқ-тартибот органларини зудлик билан керакли жабҳаларга сафарбар этиш вазифалари амалга оширилди. Бу тадбирларга ҳуқуқшунослар ҳам жалб этилди. Улар тобора авж олиб бораётган воқеалар олдини олишга улгурмай қолган тақдирда Президентнинг йўналишларни белгилаб берадиган ва бу йўналишларда барқарорликни ҳамда жамоат тартибини таъминловчи, барча мутасаддиларнинг сафарбар этилишини белгиловчи фармонлари чиқарилди. Айни пайтда ҳуқуқ-тартибот органларининг моддий-техникавий базаси мустаҳкамланиб борди, ходимлар ва уларнинг оилаларини моддий жиҳатдан ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари кўрилди.

Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат барпо этиш ишлари вазминлик, тадбиркорлик ҳамда чуқур мулоҳаза юритиш йўли билан амалга оширилмоқда. Бу билан республикамизда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги айрим давлатларнинг ҳуқуқий тизимларида содир бўлаётган бошбошдоқлик, тушуниб бўлмайдиган, касб нуқтаи назаридан қараганда, тамомила кераксиз турли идоравий ўзгартиришлар, шу туфайли кўплаб давлат маблағларини исроф қилишдек салбий ҳолларга йўл қўймасликка эришилди.

Биз сиз билан бир қанча мамлакатларда муҳим давлат ҳуқуқий тизимлари самарасиз ишлаётганлиги туфайли жиноятчилик, коррупция ва бошқа бедодликларнинг авж олиб кетаётганига шоҳид бўлиб турибмиз. Яна қайтариб айтаманки, республикамизда бундай салбий ҳолатларга йўл қўйилмади.

Миллий хавфсизлик хизмати маҳкамасининг фаолияти миллий хавфсизликни таъминлаш масалаларида Президентимизнинг нутқлари ва асарларидан келиб чиқиб ҳамда мустақил Ўзбекистоннинг ички ва ташқи сиёсати, унинг кундалик ҳаёт тарзи билан узвий боғланган ҳолда олиб борилмоқда.

Ўзбекистон мустақил деб эълон қилинган биринчи кунданоқ жамиятда умуммиллий барқарорликни таъминловчи, уюшган жиноятчиликка қарши курашни ташкил этувчи дастур асосида жадал иш бошлаб юборилди. Шуни айтиш керакки, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги бир қанча давлатлар парламентларида бу соҳадаги ишлар эндигина бошланяпти.

Ўзбекистонда сиёсий барқарорликни таъминлашнинг асосий омилларидан бири — тегишли қонунларнинг ўз вақтида қабул қилиниши ва уларнинг амалда татбиқ этилиши бўлди.

Муболағасиз айтиш мумкинки, разведка тизимимиз чет элдаги маълум доиралар томонидан Ўзбекистондаги барқарорликни издан чиқариш учун олиб борилаётган турли ҳатти-ҳаракатлар ҳақидаги ахборотларга эга. Шу ахборотлар асосида тегишли чора-тадбирлар кўрилмоқда, минтақадаги барқарорликни мустаҳкамлаш юзасидан катта ишлар амалга оширилмоқда.

Контрразведкачиларимиз жамиятимизда сиёсий-ижтимоий, иқтисодий барқарорликни таъминлаш бўйича ишлаб чиқилган дастур асосида ўз олдиларига қўйилган вазифаларни сидқидилдан бажармоқдалар; улар чет эл фуқароларининг Ўзбекистон ҳудудига келиб-кетиш тартибини таъминловчи умумдавлат чора-тадбирларини ишлаб чиқишда фаоллик кўрсатдилар. Бу соҳада бир қанча қонуний ҳужжатлар ишлаб чиқилди ва қабул қилинди. Кўрилган чора-тадбирлар туфайли икки мингдан ортиқ чет эл фуқаросининг республика ҳудудига яширинча киришининг олди олинди. Улар контрразведка ходимлари томонидан қидирилиб топилди ҳамда Ўзбекистон ҳудудидан чиқариб юборилди.

Қидирув ишлари олиб бориш даврида айрим чет эл туристик фирмаларининг ноқонуний фаолияти фош этилди. Улар Тошкент шаҳрида Покистон ҳамда бошқа Осиё мамлакатлари муҳожирларини Ғарбий Европа давлатларига Ўзбекистон орқали яширинча жўнатиш билан шуғулланганлар. Жиноятчилар қалбаки паспорт ва бошқа ҳужжатлардан фойдаланганлар.

Бундай яширин тармоқларнинг негизлари МДҲ давлатлари ҳудудларида ҳам топилди. Жумладан, Россия Федерацияси ва Украинада шундай бўлди. Биргаликда кўрилган чора-тадбирлар туфайли қонунга зид ҳаракатларнинг пайи қирқилди. Бу эса ўз навбатида, чет эллардан туриб бизнинг ички ишларимизга аралашиш мумкин бўлган ҳолатларни бартараф этишни таъминлади. Чунончи, юртимизга яширинча келган бир неча чет эл фуқаролари хорижий давлатларнинг қўпорувчилик марказлари билан алоқада бўлиб, бу ерда душманлик фаолиятларини амалга оширишга уринишлари аниқланиб, фош этилди. Бундай уринишлар орасида Тожикистондаги фожиа оловини бизнинг ҳудудга тарқатишга қилинган ҳаракатлар ҳам бор эди.

Мухбир. Мана, бир йилдирки, Ўзбекистон аҳолисини қўшни Тожикистондаги нотинчлик унчалик безовта қилмай қўйди. Бир вақтлар қўшни давлатдаги мушкул аҳвол бизга ҳам кўчиши мумкин, деган гаплар бўлган эди. Тожикистондаги фожиали воқеалар Республикамиздаги ижтимоий-сиёсий шароитга қандай таъсир кўрсатиши, бу ерда қандай тартибсизликлар келтириб чиқариши мумкин эди? Бундай ҳодисанинг олдини олишда Миллий хавфсизлик хизмати томонидан қандай чоралар кўрилди?

Ғ. Алиев. Ўзбекистон Республикаси Президенти биринчи бўлиб бутун дунё жамоатчилигига мурожаат билан чиқди. Ўз вақтида буюк Алишер Навойи замондошларига маслаҳат бериб: «Урушга ҳалақит бериш сенинг ишинг, қачонгача четда турарсен...», деган эди. Бу пурҳикмат сўзлар ҳеч қачон ўз қадрини йўқотмагай. Мамлакатимиз раҳбарияти томонидан бу бало-қазо олови авж олишига йўл қўймаслик борасидаги тадбиркорликка юксак баҳо берилялти. Ҳозирги вақтда ҳеч ким Ўзбекистон Тожикистондаги воқеаларга бефарқ қаради ёки бошига фожиали ташвиш тушган қардош халққа ёрдам қўлини чўзмади, дея таъна қила олмайди. Минглаб тоғлик қочоқлар Ўзбекистон ҳудудида бошпана, моддий ёрдам, меҳру оқибат топди.

Аммо шуни айтиш керакки, қилган жиноятлари учун жазодан қочганлар ҳам чегарадан қурол-яроғ билан ўтиб, фожиа майдонини янада кенгайтиришга уринмоқда.

Тожикистон Республикаси миллий хавфсизлик комитети билан Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлик хизмати ўртасида тузилган шартнома асосида ҳамда Республика ҳудудидаги оператив вазиятни ҳисобга олган ҳолда Тожикистон ҳудудида оммавий қирғинлар келтириб чиқарган, талон-тарожчилик, уйларга ўт қўйиш билан шуғулланган жиноятчиларни қидириб топиш чоралари ишлаб чиқилди.

Тожикистон Республикаси Миллий хавфсизлик комитетига 37 нафар террорист топширилди. Бундан ташқари, 248 дона милтиқ ва автомат, 46 минг донадан кўпроқ патрон, бир тоннага яқин портловчи модда, 21 дона енгил, 10 дона оғир юк машинаси, Тожикистондан олиб қочилган 3 та автобус ҳамда беҳисоб танилмаган фуқароларнинг ҳужжатлари, 114 килограмм наркотик моддалар, 100 миллион сўмдан ортиқ қимматга эга бўлган анжомлар ҳам Тожикистонга қайтарилди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон Миллий хавфсизлик хизмати томонидан Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларида ислом ақидапарастлари амалга оширмоқчи бўлган тожиклар билан ўзбеклар ўртасида миллий низо чиқариш, қуролли ҳаракатларни Ўзбекистон ҳудудига ўтказишга уринишларнинг олди олинди. Биз Фарғона водийсида қурол-яроғ сақлаш ҳамда жангариларни тайёрлаш бўйича режалаштирилган яширин жойлар ташкил этилишига йўл қўймадик. Ўзбекистон ҳудудидан 44 нафар ислом эмиссари чиқариб юборилди. Улар ўзларининг Республикамизга ташрифидан асосан конституциявий тузумга қарши, «Тожикистондаги қолип» асосида ғаламисона ваъзхонлик қилиш йўлида фойдаланмоқчи бўлганлар.

Бир гуруҳ ислом экстремистлари Ўзбекистон Республикаси Олий суди томонидан жиноий жавобгарликка тортилди. Улар Ўзбекистонда қонуний йўл билан сайланган ҳокимиятни қурол кучи билан ағдариб, унинг ҳудудида ислом давлатини қурмоқчи бўлган эди. Ислом ақидапарастларининг жирканч одатларини қурол қилиб олган бу кимсалар диндорларни, шу жумладан, болалар ва ўсмирларни йўлдан уриб, оммавий тартибсизликларда қатнашишга ундарди. Улар Наманган шаҳри марказида маъмурий бинони эгаллашга, ҳуқуқ-тартибот органлари ходимларидан гаровга олишга ҳам муваффақ бўлдилар. Тожик-афғон чегарасидан ўтишга уриндилар. Бундан мақсад — Афғон мужоҳидлари лагерларида махсус жанговар тайёргарлик кўришдан иборат эди.

(Давоми 3-бетда).

Диққат: кўрик-танлов!

Ҳамширалар беллашадилар

Республика соғлиқни сақлаш соҳаларида фаолият кўрсатаётган ёш ҳамшираларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлаш, касб-билимларини янада чуқурроқ эгаллашларига кўмаклашиш, миллий тиббиёт сирларини ва тарихини мукаммал ўрганиш учун шароит яратиш, ёшлар истеъдодларини намоён этиш ва ижодий қобилиятларини ривожлантиришга эришиш, билим ва касбларига бўлган иштиёқларини рағбатлантириш, уларда мустақил Ўзбекистоннинг фидойи ватанпарвари бўлишдек юксак маънавий фазилатларини шакллантириш ҳамда халқимизга сидқидилдан хизмат қилиш, тиббий хизмат маданиятини юксалтириш мақсадида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси котибиёти Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш қасаба уюшмаси Марказий Қўмитаси билан биргаликда республика соғлиқни сақлаш муассасаларининг ҳамширалари ўртасида «ҲАМШИРА—93» республика кўрик-танлови ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Қабул қилинган қарорга мувофиқ «ҲАМШИРА—93» республика кўрик-танловини тайёрлаш ва ўтказиш ташкилий қўмита таркиби ҳамда кўрик-танлови низоми тасдиқланди.

Республика кўрик-танловини 1993 йил октябрь ойининг иккинчи ярмида Тошкент шаҳрида ўтказиш белгиланди.

Қарорда «Ҳамшира—93» вилоят кўрик-танловини ўтказиш билан боғлиқ масалаларга Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқи қўмиталарининг биринчи котиблари, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиқлари ва тиббиёт ходимлари касаба уюшмалари, вилоят Кенгаши раислари масъул этиб тайинланди ҳамда ушбу кўрик-танловга ҳар томонлама амалий ва моддий ёрдам кўрсатиш вазифаси юклатилди.

Республика «Ҳамшира—93» кўрик-танловини атрофлича ёритиш «Туркистон», «Молодежь Узбекистана» рўзномаларига, «Сиҳат-саломатлик» ойномасига ҳамда Ўзбекистон Республикаси телерадиокомпаниясининг «Ёшлик» таҳририятларига топширилди.

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТАДАН: «Ҳамшира — 93» кўрик-танловини ўтказишга ҳомийлик қилиш истагини билдирган сахий шахсларга, ташкилотларга ташкилий қўмитанинг ҳисоб рақамини эълон қиламиз: Тошкент шаҳар қурилиш-саноат банкининг Меҳнат бўлими. Ҳисоб рақами — 000700905 МФО 172682315, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси. Телефонлар: 41-06-72, 41-59-74, 41-06-50.

ТАНЛОВ—93

Талабалар ҳақида ким яхши ёзади?

Ватанимиз мустақилликка эришгандан буён ҳаётимизда қанчадан-қанча ўзгаришлар, қувончли воқеалар бўлмади, дейсиз. Давлатимиз иқтисодиёти, сиёсати изга тушди. Уни 140 дан зиёд давлат тан олди.

Янгиланиш жараёни турмушимизнинг ҳар бир жабҳасини қамраб олаётир. Янги сўз ва тушунчалар тилимизга кириб келмоқда: магистр, баколавр, рейтинг, тест...

Яқинда Умумжаҳон талабалар куни нишонланади. Шу сабаб Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгаши, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Меҳнат вазирлиги, Ўзбекистон халқ демократия партияси кенгаши, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси, Ўзбекистон талабалар жамғармаси ҳамкорликда танлов ўтказишга ният қилдилар.

Ҳурматли журналист ва талаба ёшлар! Сиз шу бугундан эътиборан 1993 йил давомида эълон қилинган Ўзбекистон талабаларининг ва олий ўқув юртлари ҳаётини ёритувчи мақолаларингизни танлов ҳайъати ҳукмига ҳавола қилишингиз мумкин. Ғолиблар муносиб тақдирланади:

Биринчи мукофот — 30 МИНГ СЎМ.
Иккинчи мукофот — ИККИТА 20 МИНГ СЎМДАН.
Учинчи мукофот — УЧ КИШИГА 10 МИНГ СЎМДАН.

Бундан ташқари ўткир, эътиборга молик муаммоларни кўтариб чиққан мақола муаллифлари фахрий ёрлиқлар, эсдалик совғалари билан тақдирланадилар.

«Туркистон» газетаси эса ўз навбатида Умумжаҳон талабалар кунига бағишланган, талабалар тадбиркорлиги, уларнинг ҳаётдаги муаммолари ва таклифларини ёритувчи энг яхши мақолаларингизни ўз саҳифаларида ёритиб боришни ваъда қилади.

Мақолаларингизни қуйидаги манзилга юборинг: **Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй, «Туркистон» газетасининг Фан ва халқ таълими бўлимига. Телефон: 32-57-93.**

Йил давомида эълон қилинган ва энди чоп этилажак мақолаларингизни 1993 йилнинг 10 ноябрига қадар қабул қиламиз.

МДҲ ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

МОСКВА, 24 сентябрь. (ЎзА махсус мухбири Лев ЛЕВИН хабар қилади). Россиядаги сиёсий танглика қарамай, давлат бошлиқларининг бугунга мўлжалланган учрашуви очилди. Унга барча манфаатдор мамлакатларнинг, шу жумладан Озарбайжон ва Украина раҳбарлари ҳам келишди. Маълум бўлишича, Украина делегацияси Россия пойтахтига бир қанча таклифлар билан келди.

Россияда ижроия ҳокимияти билан қонун чиқарувчи ҳокимиятнинг бир-бирига қарама-қаршилиги бу учрашувга алоҳида тус бергани табиийдир. Лекин Москвада — осойишталик, ҳамма заводлар, муассасалар ишлаб турибди. Хуллас, мамлакатдаги аҳволни Президент назорат қилиб турибди. Москваликларнинг аксарияти Борис Ельцин тарафдоридир.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Москвага келгач, ташрифининг асосий мақсадини бундай изоҳлади: Кўп одамлар бизни бу ерга Россиядаги сўнгги воқеалар, бу мамлакатдаги ҳокимиятнинг икки тармоғи ўртасидаги можаро кучайгани сабабли келган деб ўйлайдилар. Аслида бундай эмас. Энг муҳими — ҳамдўстлик давлатлари бошлиқларининг учрашувидир, унда ҳозирги барча мустақил мамлакатлар учун ҳаётий муҳим масала — иқтисодий ҳамжамиятни барпо этиш масаласи муҳокама қилинади. Ҳозирги вақтда бу энг муҳим вазифадир.

МДҲ давлат ва ҳукумат бошлиқларининг олдинги учрашувларида жуда кўп ҳужжатлар қабул қилинди. Афсуски, улар амал қилмаяпти. Шу сабабли Москвада ҳар бир мамлакатнинг иқтисодий манфаатларини ҳисобга олиб, бундан буён қандай йўлдан бориш лозимлигини аниқ белгилаб олиш керак.

Давлат бошлиқлари муҳокамасига жами 18 та масала қўйилган. Улар орасида энг муҳимлари — МДҲ аъзолари бўлган давлатлар ташқи ишлар вазирлари кенгаши тўғрисидаги низом, МДҲ бирлашган қуролли кучлари бош қўмондонлигини қайта тузиш, инсон ҳуқуқлари ва асосий эркинликлари соҳасига оид халқаро мажбуриятлар ҳақидаги баёнотнома ва бошқа масалалардир. Бир қанча масалалар Тожикистонга бағишланган. Хусусан, бу ерда Тожикистон Республикаси ҳудудида тузиладиган бирлашган мудофаа кучлари тўғрисидаги низом ҳамда уларни биргаликда моддий-техникавий таъминлаш чоралари, Тожикистон Республикасига ёрдам жамғармасини тузиш масалалари кўриб чиқилади. Қозоғистоннинг таклифига биноан давлатлараро Евроосиё кўмир ва металл бирлашмасини тузиш масаласи кун тартибига киритилган.

Журналистлар киритилмаган мажлисда рубль зонаси муаммоларига, Россия ҳукумати ва Россия марказий банкининг бошқа республикаларга нисбатан тутган йўлига катта эътибор берилиши шубҳасиздир. Давлат бошлиқлари мажлисни Кремлнинг Екатерина залида ўтказдилар, тушдан сўнг учрашувни «Президент-отель»да ёпиқ эшиклар ортида давом эттирдилар. Кечқурун эса журналистлар билан суҳбат бўлди.

БОЁВУТ КАРВОНИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

— Бу йил меҳнаткаш деҳқонларимиз 45,5 минг тонналик пахта хирмони уйишни мўлжаллаб туришибди, — деди туман ҳокими Ғофуржон Алиев биз билан суҳбатда.

Боёвут Сирдарё вилоятидаги эски ва забардаст туманлардан. Ўтган йилги мавсумда туман миришкорлари давлатга 63 минг тонна пахта ҳосили етказиб берганлар. Бу йилги кўзланган мақсад ҳам чакки эмас. Пахтакорлар йил бўйи астойдил меҳнат қилдилар. Рўй берган об-ҳаво қийинчиликлари ҳам уларни шаштидан қайтаролмади. Пайкалларда кишининг ҳавасини келтирадиган, кўз қувнатадиган мўл ҳосил етиштирилди.

Сирдарё вилояти давлатга пахта тайёрлашнинг бориши ҳақидаги маълумотда ҳозирча охирги ўринларда. Буни инкор этмаймиз. Аммо вилоят деҳқонлари эрта-индин ёппасига теримни бошлайдилар. Бунинг учун барча шарт-шароитлар яратилган, имкониятлар етарли. Терим машиналарини октябрь ойининг илк кунлариданоқ пайкалларга олиб чиқиш режалаштирилган. Айни пайтда эса қўл терими авжига чиқмоқда.

Куни кеча Боёвут туманидаги Усмон Юсупов номли, Шароф Рашидов номли, «Ғалаба», «Деҳқонобод» давлат ва жамоа хўжаликлари тайёрлаган «оқ олтин» карвонлари йўлга чиқди. Илк чаноқлардан терилган лўппи-лўппи пахталар завод хирмонларига тўкилди.

Боёвутликлар ҳосилнинг қанчалар заҳматлар эвазига етиштирилганлигини яхши билишади. Ҳозирда хўжаликлар теримни юксак уюшқоқлик билан ўтказиш учун лозим бўлган барча тадбирларни амалга оширдилар.

Усмон Юсупов номли давлат хўжалигининг 6-бўлимида ишлар қизғин. Ислом Аслонов етакчилик қилаётган бўлимнинг Зулфия Ҳамроқулова, Рафоат Носирова, Гулчеҳра Бобожонова, Мусафира Аслонова, Муяссар Авезова каби илғор теримчилари ҳар куни 90—100 килограммдан пахта теришмоқда.

«Ғалаба» давлат хўжалигининг бош муҳандиси Турсунбой Авезовнинг таъкидлашича теримга 30 та пахта териш машинаси тахт қилиб қўйилган.

Хуллас, боёвутликлар енг шимариб, «оқ олтин»ни нест-нобуд қилмасдан йиғиб-териб олишга киришдилар.

СУРАТЛАРДА: боёвутликларнинг «оқ олтин» карвони.

Матн ва суратлар муаллифи Муҳаммад АМИН.

Сирдарё вилояти.

ШУ СОНГА ХАБАР

«СИРДАРЁ-93» ИЛМИЙ-ДЎСТЛИК ЭКСПЕДИЦИЯСИ

Марказий Осиё давлатларининг Орол муаммоларига бағишланиб 1993 йилнинг 26 мартида бўлиб ўтган йиғилишида қабул қилинган қарорларини амалга ошириш мақсадида шу йилнинг 25 сентябрь — 5 октябрь кунлари «Сирдарё-93» илмий-дўстлик экспедицияси фаолият бошлайди. Унинг йўллари Қирғизистон, Тожикистон, Ўзбекистон, Қозоғистон республикаларининг ҳудудлари орқали ўтади.

Экспедиция аъзолари таркибида экологлар, биологлар, ихтиологлар, ботаниклар, журналистлар ҳамда «Гавҳар» номли этнографик-фольклор дастаси бор.

Бу илмий-дўстлик экспедициясидан кўзланган мақсад Сирдарё дарёси бўйларида юзага келган экологик вазиятни ўрганиш ва муаммоларни ҳал этишда ёрдам беришдан иборатдир.

ХАЙРИЯТ, БЕПУЛ ЭКАН

Газетамизнинг шу йил 18 сентябрь сонида Ўзбекистон миллий ахборот Агентлиги мухбирининг «Қардошлик чашмаси» сарлавҳали хабари эълон қилинган эди. Унда Гулистон шаҳрида Ўзбекистон—Туркия ўғил болалар хусусий лицейи очилгани тўғрисида маълумот берилиб, ўқишнинг пулли эканлиги таъкидланганди.

Куни кеча таҳририятимизга Сирдарё вилояти Халқ таълими бошқармаси бошлиғи К. Юсупалиевдан телеграмма келди. Телеграммада ёзилишича, Гулистонда очилган Ўзбекистон—Туркия лицейи бепул экан.

Хайрият!

ҚИЗҒИН КЕНГАШИБ

Тошкент Давлат Иқтисодиёт Университети ҳузуридаги «Тошкент—12» уюшмаси ташаббускорлигида ўтказилаётган Тошкент вилояти Бўстонлиқ туманидаги «Хўжакент» пансионатида республика маҳаллий саноатчиларининг уч кунлик семинари бугун ниҳоясига етади. Унда «Маҳаллий саноат» давлат корпорацияси, Бўстонлиқ тумани ҳокимияти, Давлат Тижорат Маркази, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Бош солиқ бошқармаси ва Молия вазирлиги вакиллари иштирок этмоқдалар. Корхоналарни хусусийлаштириш, бухгалтерия ҳисоботи ва солиқ сиёсати масалалари атрофлича муҳокама қилинган ушбу йиғинда мамлакатимизнинг барча вилоятлари ва йирик шаҳарларидан вакиллар қатнашмоқдалар. Семинар ҳақидаги қисқача ҳисоботни келгуси сонларнинг бирида ўқийсиз.

ДЎСТЛИК КЎПРИГИ

Сирдарёда улкан кўприк бунёд этилмоқда. Маълумки, Ашт — Тожикистоннинг энг чекка туманларидан бири. Бу ерга поезд йўли қурилмагани учун юк асосан Конибодом шаҳрига ёки мамлакатимизнинг Бешариқ, Поп туманларига туширилиб, сўнгра олиб кетиларди. Икки республика қурувчилари тиклаётган дўстлик иншооти фойдаланишга топширилгач, водийдан нафақат Тожикистонга, балки Қирғизистоннинг Ўш шаҳри бўйлаб Хитойга олиб борувчи халқаро автотранспорт йўли шу кўприк орқали ўтади.

Бугина эмас, узунлиги 210 метр, эни 15 метрли кўприкда ҳаракат бошланганидан кейин Тошкентдан Фарғона водийсига қатнайдиган машиналарнинг Бекобод ва Ленинобод орқали айланиб ўтишига ҳожат қолмайди.

Академияда юбилейга тараддуд

Ноябрь ойининг бошида Тошкентда Ўзбекистон Фанлар Академиясининг 50 йиллиги кенг нишонланади. Бу санага бағишлаб халқаро илмий конференция ўтказилади ва республика жамоатчилигининг тантанали йиғилиши бўлади. Юбилей тантаналарида кўплаб хорижий меҳмонлар иштирок этади.

Бу ҳақда 21 сентябрь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган кенгашда маълум қилинди. Кенгашда Республика Фанлар Академияси юбилейини тайёрлаш ва ўтказиш ташкилот комитетининг аъзолари, вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари қатнашдилар. Кенгашни ташкилот комитети раиси, Республика Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари М. Қорабоев бошқарди.

Ўзбекистон фанлар Академиясининг президенти М. Салоҳиддинов Академиянинг 50 йиллигига тайёргарлик кўриш юзасидан қилинаётган ишлар ҳақида сўзлаб берди. Юбилей тадбирлари вақтида фан ва техника ютуқлари ҳақида ҳикоя қилувчи кўргазмалар очилиши мўлжалланган. Бу кўргазмалар ЭКСПО марказининг алоҳида павильонида, Ўзбекистон тарихи музейида ва Республика Фанлар Академияси раёсати биносида очилади.

Ўзбекистон олимларининг фан-техника тараққиётига қўшган ҳиссаси ҳақида ҳикоя қилувчи фильм яратилади. Ҳужжатли киночилар ва телевидение ходимлари республика Фанлар Академияси ташкил этилганининг 50 йиллигига бағишланган бу фильмни суратга олишга киришдилар. Фан ва техникани ривожлантиришдаги хизматлари учун олимларни тақдирлаш мақсадида «Ал-Хоразмий» ва «Ал-Форобий» медаллари таъсис этилди. Шонли санага бағишлаб эсдалик медали чиқарилади.

Кенгашда Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Т. Рисқиев иштирок этди.

(ЎзА).

ҚИЗИЛҚУМ БАҒРИДА ТИКЛАНГАН ОРЗУ

Қизилқум саҳросида бунёд этилган Навоий шаҳри 35 ёшга тўлди. Бугун шаҳар кўчалари байрамона файз кашф этган. Буюк зот номи билан зийнатланган шаҳарда 82 миллат ва элатга мансуб 122 минг нафар аҳоли аҳил ҳаёт кечиряпти.

18 та йирик саноат корхонаси ишлаб турибди. Ўз маҳсулотларини жаҳон бозорига чиқара бошлаган. Айниқса, тоғ металлургия комбинати, азот ишлаб чиқариш бирлашмаси, электрохимия ҳамда цемент заводларида тайёрланган маҳсулотларга хорижий мамлакатларда эҳтиёж катта. Шаҳардаги корхона ва ташкилотлардан шу йилнинг 8 ойи ичида республика бюджетига 16 миллиард сўм кўп пул тушгани ҳам Навоийнинг иқтисодий қудратини кўрсатиб турибди.

Тўйга Навоий шаҳри пойдеворини қўйишда иштирок этган меъморлар, қурувчилар, кончилар, геологлар, шунингдек, республикамиз вилоятларидан меҳмонлар ташриф буюришмоқда.

Байрам тантаналари 25 сентябрда бошланади.

И. ХУДОЙҚУЛОВ,
ЎзА мухбири.

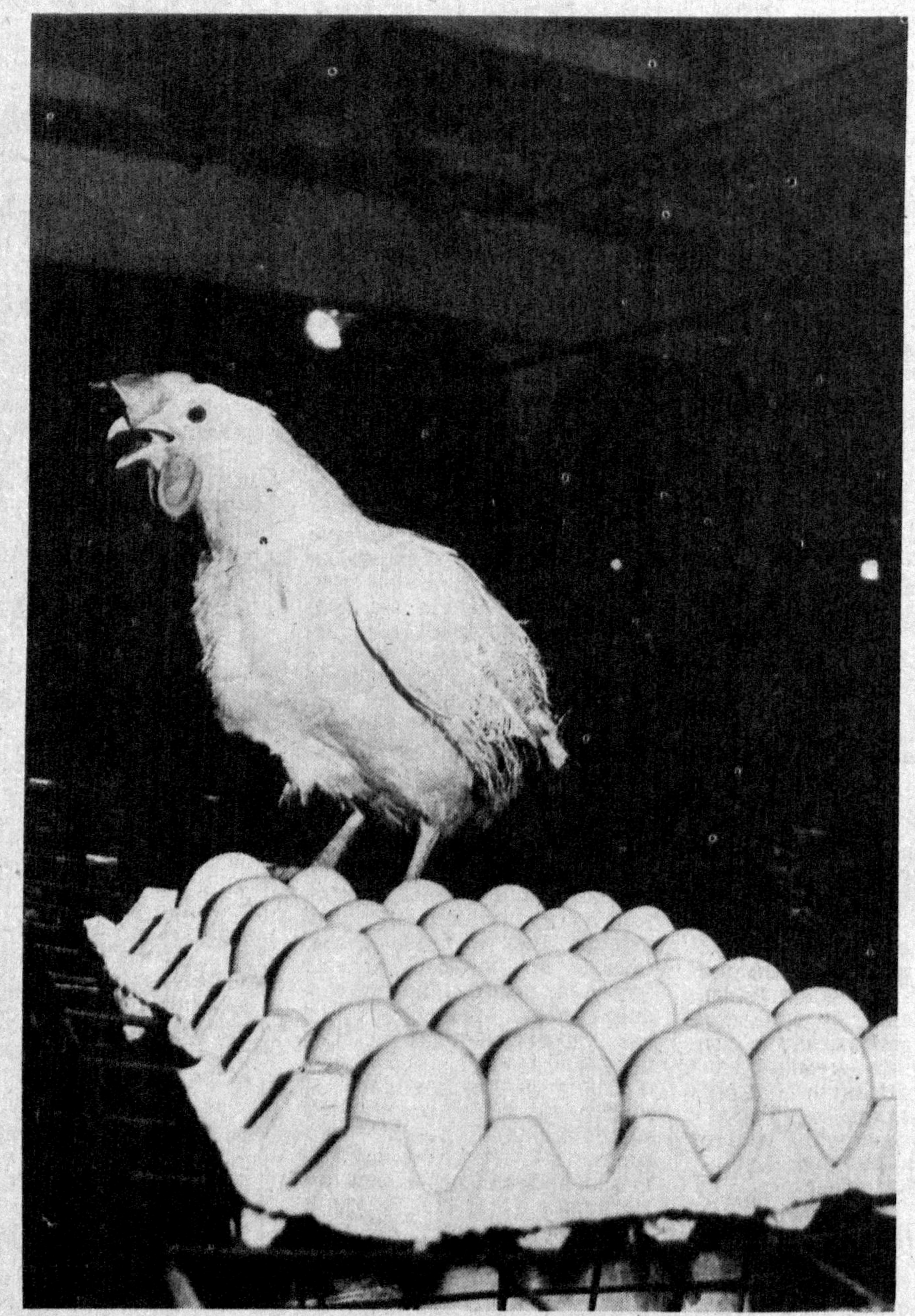

Очиғи гап, бу бозор иқтисоди аталмиш юҳо одам-ку одам, ҳаттоки, турли-туман жонзотларнинг ҳам «бошини айлантириб қўйди. Ишонмасангиз мана бу суратга бир қаранг-чи. Товуқ шўрлик қайрон. Тухумини шундайлигича кўтара сотса, арзон кетади. Агар сабр қилиб жўжа очадиган бўлса...

Халқимизда бир доно нақл бор. «Сабр қилсанг ғўрадин ҳалво битур», дейди у. Юқоридаги мақолдан нафақат суратдаги товуқ, балки, биз инсонлар ҳам хулоса чиқарсак ёмон бўлмасди. А, лаббай...

Р. НУРИДДИНОВ сурати.

КИМ ЎҒРИ?

ЁКИ БЕБАҲО ЁДГОРЛИК ТАНГАНИНГ ҚАНДАЙ ҒОЙИБ БЎЛГАНИ ҲАҚИДА

Элликқалъадан топилган танга асл маънода бебаҳо эди. Унинг бир юзида Арсамухнинг расми туширилган, иккинчи юзида Хоразм давлатининг тамғаси тасвирланган. Мутахассислар бу ноёб топилманинг жаҳонда бошқа бирон нусхаси учрамаганини эътироф этишган. Аждодлар тарихини ўзида акс эттирган бу бебаҳо ёдгорлик жаҳоннинг мана ман деган музейларининг тўридан жой олиши турган гап. Афсуски, нодир ва бебаҳо ёдгорлик куппа-кундузи кўздан ғойиб бўлди... Ким ўғри-ю, ким тўғри?

Бу ёруғ дунёда бировни «ўғри» аташдан ортиқ тавқилаънат йўқ. Лекин бир бандани ноҳақ ўғри деб кўрсатишдан оғирроқ гуноҳи азим ҳам йўқ. Шу сабаб биз ҳам «ана у ўғри» деб кўрсатишдан ўзимизни тиямиз. Қолаверса, бу бизнинг вазифамизга кирмайди. Биз фақат Ўрта Осиё, балки дунё тарихини идрок этишда беқиёс аҳамиятга эга бўлган бебаҳо ёдгорликнинг бир қўлдан иккинчи қўлга ўтиши билан ғойиб бўлганлигини тадқиқ этишга уринамиз, холос.

Дунё етти марта бозор иқтисодиётини бошдан кечирган маҳалда ҳам сотилмайдиган, бебаҳо бойликлар мавжуд. Буни бизнинг замонда соддагина қилиб қадриятлар, дейдилар. Ана шундай бебаҳо бойлик саналмиш қадимий танга элликқалъалик Юсупбой Отажонов қўлида сақланиб келарди. Бу танга унга бобокалонларидан мерос эди. Лекин у олтин танга Хоразм шоҳларининг неча авлодини кўрганлигини не-не таниқли нумизмат — тангашунослар ҳам аниқлай олмай гаранг эдилар. Юсупбой бу бойликдан халқимиз ҳам баҳраманд бўлсин деди-ю, уни Элликқалъа ўлкашунослик музейига кўтариб келди. Ўша қайтда музей директори бўлиб ишлаб турган табиатан чаққонгина Ўразали Жумаев янги топилманинг жаҳон маданиятидаги ўрнини дарров кўра билди, деб бўлмайди. Лекин уни камситмаган ҳолда музейдан жой берди, экспонатлар рўйхатига киритди. Хуллас, Юсупбой тангани ишончли қўлга топширганидан енгил тортиб уйига қайтди.

Ҳамма нарса ўз ўрнида эди: ўлкашунослик музейига қадам ранжида қилганлар бу қадимий танга қаршисидан бефарқ ўта олмас эдилар. Айниқса, Хоразм тарихидан бохабар кишилар у ғаройиб ёдгорлик қошида хаёл суриб қолишар, танга юзига туширилган Арсамухнинг тасвири томошабинлар тасаввурини минг йиллар қаърига тортиб кетарди. Одамлар унинг қошида сеҳрланиб, тек қотиб қолишарди. Шундай жозиба ва қудратга эга эди бу ёдгорлик. Қадриятларнинг асл мавқеи, ўқ илдизи ҳам ана шунда-да! Бу ёдгорлик Юсупбойнинг аждодларидан қолган бўлса-да, аслида у бутун Хоразмнинг бобокалонларидан инсониятга мерос эди. Юсупбой боболарининг меҳрини соғинганда отланиб, туман марказига келар, музейга кириб, бобосини тавоб қилгандек тангани кўзига сурар эди. Айни пайтда танганинг ўз ўрнида турганидан таскин олиб, қишлоғига қайтарди.

Кунлардан бир кун Юсупбой музейга кириб, танг қотиб қолди: не кўз билан кўрсинки танга ўрни ўйиб олинган кўздай бўм-бўш турарди. Шу кезда Юсупбойнинг хаёлидан нималар ўтди, ёлғиз худонинг ўзига маълум, Ҳар ҳолда унинг икки юзи докадек оқариб кетган, лаблари калимага келмай титрар, қўли билан танганинг ўрнини пайпаслар эди. Орқада жилмайиб турган музей директори томонга ўгирилиб, мен аҳмоқ сенларга ишониб юрибманми, дегандек термулди. Музей директори Жумаев эса ўз ишини қойиллатиб қўйган чавандоздек, отдан тушса ҳам эгаридан тушмасди:

— Юсупбой, сиз билан бизга омад кулиб боқди! — деди жиддий сўз қотиб Жумаев. — Музейимизга улуғларнинг қадами келиб етди, омадимиз келгани ана шу бўлса керак-да...

Музей директори ўз сўзининг тасдиғи сифатида темир сандиқда авайлаб сақланаётган ушбу тилхатни Юсупбойнинг қўлига тутди. Тилхат «Эрк» демократик партиясининг расмий бланкасига битилган эди. «Эрк» демократик партиясининг манфаати халқ ва миллат манфаатлари билан чамбарчас эканлигидан иборат нақоратдан сўнг «тилхат» давом этади:

«...Кўҳна Хоразм тарихий маданиятини белгиловчи ашё ҳисобланмиш қуйида таърифи бериладиган табаррук тангани Ўразали Жума ўғлидан таъмирлаш ва экспертиза қилиш учун вақтинча, қайтариб бериш шарти билан олдим. Танганинг таърифи қуйидагича: оғирлиги 17 (ўн етти) грамм, олтин. Қазишмалар олиб борган олимлар манбаларининг гувоҳлик беришларича, танга милоддан олдинги III—I асрларга тааллуқлидир. Хоразм пойтахти Тупроққалъада зарб этилган. Танганинг юзида Арсамухнинг расми туширилган. Орқасида Хоразм давлатининг герби тасвирланган. Танга таъмирланмаган.

«Эрк» демократик партияси иш бошқарувчиси:

Имзо: Сафар Бекжон

09.XI.91».

Шундай бебаҳо ёдгорликни биргина «тилхат» билан юлиб кетиш мумкин бўлса, оламда ёдгорлик қоладими, дерсиз. Шубҳангиз ўринли Лекин «тилхат» битилган муддатга бир эътибор қилинг-а: 1990 йил—«Эрк» демократик партияси расман тан олинган ва биринчи қурултойига тўпланган вақтлар эди. 1991 йил эса «Эрк» партияси президентлик сайловида асосий даъвогарлардан бири эди-да! Хуллас, партия сафида кўпгина тиниқ фикрли, ҳалол кишилар бўлишига қарамай, партия ядросидаги айрим ғаламислар авом фуқарони оммавий лақиллатишга енг шимариб киришиб кетган кўринадилар. «Эрк» демократик партиясининг Низоми ва Дастуридаги баландпарвоз шиорлар, айниқса президентлик сайловолди Дастури кўнгли бўш, эътиқоди суст ва содда одамларнинг бошини айлантириб қўйганлигини ҳам назардан қочириб бўладими?! Чунончи, «Эрк» дастуридаги ушбу сўзларнинг мағзини чақиб кўрайлик: **«Эрк» демократик партияси ўз фаолиятини конституцион йўл билан амалга оширади. Мустақил ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш «Эрк» демократик партиясининг энг асосий мақсадидир. Бу мақсадни амалга оширишда «Эрк» фирқаси сайловларда халқ иродасига таяниб, парламент ва ҳокимиятда ўз ўрнини демократик тарзда мустаҳкамлашга интилади ва демократик жамият ақидаларини ҳимоя қилади. «Эрк» демократик партияси — Қонун олдида барча фуқароларнинг тенглиги, виждон ва мазҳаб, митинг ва намойиш, сўз ва матбуот, уюшма ва жамиятларга уюшиш эркинлиги тарафдоридир... «Эрк» демократик партияси халқнинг маънавий ва ахлоқий тузукларини тиклаш, миллий укладлар, анъаналарининг ўзига хослигини қўллаш ,Ўзбекистонда яшовчи халқлар миллий маданиятининг ривож топиши учун ҳаракат қилади...»**

Хўш, бундай шиорларни ўз фаолияти учун асосий дастур қилиб белгилаган «Эрк» партиясининг кимсан марказдаги иш бошқарувчиси сўраб турса, туман ўлкашунослик музейидаги бир тангани аяб бўладими? Боз бунинг устига, «Партия манфаати — халқ манфаати билан чамбарчас боғлиқ» эканлигига онт ичиб, «тез муддатда таъмирлаш ва экспертиза қилиб эгасига қайтариш»га ваъда қилинган расмий қоғозни имзолаб, тутқазиб турса, музей директори нима қилиши керак эди? У қандай йўл тутиши керак? Музей манфаати ҳам халқ манфаатини кўзлаб турган бўлса, нима қилиши керак? Кимсан Президентликка бир қадам қолган «Эрк» партиясининг катта бир арбоби ўз оёғи билан келиб, минг хил ваъда бериб авраб турган бўлса? Хўш, ана шундай вазиятда танганинг асл эгаси Юсупбой қандай йўл тутган бўларди? Илоннинг ёғини ялаган бу одамлар олдида нафақат қишлоқи Юсупбой, бобосининг бобоси ҳам лаққа тушган бўларди! Бу тоифа одамларнинг макр тўрига тушмабсизми, кўзингиз очилмайди!

Нодир танга таъмирланиб, ўз жойига қайтган бўлса керак, деб ўйларсиз. Аксинча, ойлар ўтди, йиллар ўтди, тангадан дарак бўлмади. Юсупбой тангасини қўмсаб Элликқалъага — музейга қатнайверди, музей директори Ўразали Жумаев Тошкентга — «Эрк» раҳбарларига бўзчининг мокисидек бориб келаверди ва ҳар сафар «бўлажак Президент ва ҳоким»лардан бир қоп ваъдани олиб қайтарди. Ўразали ҳар сафар Тошкентдан қайтганда Юсупбойнинг уйига бориб, ўзи ҳам қишлоқча соддалик билан уни қучоқлаб, энтикиб табрикларди:

— Юсупбой сен билан бизга омад кулиб боққани шу бўлса керак! Бобонгнинг тангаси билан бобонгдан ҳам улуғ кишилар шуғулланишяпти!

Хуллас, Тошкентда Ўразалини ўпиб қучоқлаб, Элликқалъага жўнатишар, у эса қишлоққа бориб Юсупбойни бағрига босиб табрикларди. Лекин ўртада танга йўқ, ноёб ёдгорликни қайта бир бор кўриш уларга насиб этмас, бу йўлдаги барча уринишлар сувга тушган тошдек самарасиз чўкиб борарди. Орадан қарийб икки йилча вақт ўтиб кетди. Юсупбой бу орада неча бор Элликқалъага қатнади-ю, неча бор Ўразали билан сан-манга борди, саноғидан ҳам адашиб кетди. Юз-хотир билан иш битмаслигига кўзи етган Юсупбой бобосидан қолган ноёб ёдгорликни қайтариб олиш учун қонун маҳкамаси — халқ судига мурожаат қилишга мажбур бўлди.

«Элликқалъа тумани халқ судига.

Даъвогар: — Элликқалъа тумани, «Москва» совхозида яшовчи фуқаро — Отажонов Юсупбой.

Жавобгар: — Жумаев Ўразали, Бўстон шаҳридаги музей.

Даъво аризаси:

(Мулкни қайтариб олиш ҳақида)

Ушбу аризам орқали Сизга маълум қиламанки, 1990 йилнинг июнь ойида Бўстон шаҳрида жойлашган Элликқалъа ўлкашунослик музейи директори лавозимида ишловчи Жумаев Ўразалига ота-бобомдан мерос сифатида ўтиб келаётган ноёб олтин тангани топширдим. Мен бу тангани топширган вақтимда рассом Юра Буслов ва унинг ёнида ишловчи Тоҳир ва Юсуф исмли йигитлар бор эди. Бундан ташқари ушбу тангани Нукус ўлкашунослик музейининг тарихчи-нумизмат (тангашунос) илмий ходими Валентин Бочин кўздан кечирган. Мутахассиснинг фикрича, бу танга ниҳоятда ноёб бўлиб, ўлкамиз тарихи учун беқиёс аҳамиятга эга эди... Жумаев Ўразали бу ноёб тангани мендан беруҳсат ва бу ёдгорликка ҳеч қандай алоқаси бўлмаган «Эрк» партиясига топшириб юборибди... Мен ушбу танга ўз жойига қайтарилиши лозим деб ҳисоблайман ва менинг қонуний талабимни қаноатлантиришингизни сўрайман. Даъво аризамга қуйидаги ҳужжатларни илова қиламан:

1. Гувоҳ Ю. Бусловнинг тушунтириш хулосаси

2. Мутахассис В. Бочиннинг хулосаси

3. «Эрк» партияси тилхати

Даъвогар: имзо Отажонов Юсупбой. 1993 йил 9 июль».

Элликқалъа ўлкашунослик музейи директори Ўразали Жумаев туман судига берган «Тушунтириш хати»да шундай ёзади: **«...1991 йилда «Эрк» партияси раҳбарлари Муҳаммад Солиҳ ва Сафар Бекжонлар билан яқиндан танишиб қолдим. Улар тез-тез Элликқалъа туманига келиб туришар, партия аҳволидан хабар олиб кетишарди. Шундай кунларнинг бирида Сафар Бекжон мен ишлаётган корхонага келди ва музейни томоша қилди. Музейдаги бир тангага эътибор қилиб, шу тангани олиб кетишга ижозат сўради. Сабаби бу танга Хоразм давлатида биринчи зарб этилган танга экан. Муҳаммад Солиҳ президент бўлиб кетса, унң миллатимиз бойлиги сифатида экспертиза қилиш ва таъмирлаб келишини билдирди. Мен унга ишондим ва тилхат олиб, унга яхши ниятлар билан тангани вақтинча бердим. Орадан икки йилча вақт ўтди. Ҳар йили неча бор Тошкентга қатнадим, лекин тангани олиб қайтиш имкони бўлмади. Ҳар гал сўраганимда, Сафар Бекжон тангани «Эрк» партияси раиси Муҳаммад Солиҳга топширганини айтади, мен эса қўлим билан берганим учун Сафарни қистайман. У эса «шеф»да дейди. Охири шу йил бошларида бир оғайним билан танганинг изидан Тошкентга учдик. Бориб Сафарни топдик. У яна танга Муҳаммад Солиҳда эканлигини айтди. Биз биргалашиб Муҳаммад Солиҳнинг уйига бордик. Муҳаммад Солиҳ танга ҳозир ёнида эмаслигини, ишончли бир кишининг қўлида эканлигини айтиб, уни тез кунда менга қайтаришни ваъда қилиб, бизни кузатди. Ҳар уч кунда Тошкентга қўнғироқ қиламан, салом йўллайман, лекин ваъданинг вафоси бўлмаётир. Сўнгги марта шу йил апрель ойида Муҳаммад Солиҳнинг уйига қўнғироқ қилиб, тангани қайтаришини сўрадим ва акс ҳолда судга мурожаат қилишимни айтдим. У мени ҳақорат қилиб, трубкани қўйиб қўйди. Шундай катта кишилар неча йилдан буён давлатга тегишли тангани қайтармай, ваъдаларини бажармай, мени оворан- сарсон қилиб юрибдилар. Иложи борича тангани қайтаришда ёрдам қилишингизни сўрайман... Имзо: Жумаев Ўразали. 1993 йил 14 июль».**

Ушбу ноёб ёдгорлик юзасидан ўз хулосаларини тақдим этган тангашунос-тарихчи Валентин Бочин топилдиқни таърифлаб, унинг нусхаси на С. Толстовнинг «Қадимий Хоразм» асарида, на Б. Вайнбергнинг «Қадимий Хоразм тангалари» китобида учрамаслигини шу жиҳатдан у жаҳон маданиятида янги саҳифа очиши мумкинлигини ёзади. Лекин, «Эрк» арбобларининг бундай янгилик билан иши йўқ. Улар олтин тангани ҳар қандай «тарих»га алмаштирмайдиганга ўхшайдилар. Начора, бундай тоифалар учун қадриятларнинг қадри бир пул кўринади.

Судга мурожаат қилгандан буён ҳам бир неча ой ўтди. Ким ўғри-ю ким тўғри? Биз бундай хулоса учун шошилмаймиз. Қолаверса, бундай хулоса — суд ҳукмига ҳавола. Ҳақиқат эртами-кеч ўз ўрнига қўйилишига ишонамиз. Лекин, дунёнинг ишларини кўринг: бир колхозчи бобосидан мерос бўлган ноёб тангани халқ бойлигига айлансин деб музейга ўз қўли ва ўз ихтиёри билан келтириб топширибди. У балки «Эрк» партияси Дастурида битилган қадриятлар ҳақидаги баландпарвоз шиорлар ва чақириқларни ўқимагандир ҳам. Юсупбой Отажоновни кимдир «қишлоқи»деса дер, лекин у қалби билан Ватан кишиси, чин маънодаги мамлакат фуқароси эмасми?! Унвони эса — оддий одам! Олтин танга ишқибозлари буни ҳис қилишармикан?

«Эрк»нинг айрим арбоблари эндиликда ўғрилик эмас, «тўғрилик» ҳақида халқаро майдонда от сурмоқдалар. Афсуски, ҳозирча уларга Элликқалъадан туриб қўнғироқ қилиб бўлмайди. Эртами-кечми халқнинг адолатли ҳукми дунёнинг ҳамма жойига бирдай етиб боради деб ўйлаймиз. Лекин бизни бошқа бир ўй ташвишлантиради: Ўзбекистон халқ депутати Муҳаммад Солиҳ ўз сайловчилари ишончини қандай арзон гаровга сотиб, уларга қўл силтаб кетганлигини телевизор экранида кўпчилик кўрган эди. Бироқ бугун «Эрк» партиясининг раиси Ватанни бир тангага сотиб кетганлигини кўпчилик билармикан?

Элдор ҲАҚГЎЙ.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР·ХАБАРЛАР·ҲОДИСАЛАР

САМОЛЕТ ЎҚҚА ТУТИЛДИ

Грузия Ички ишлар вазирлигининг хабарига кўра, 22 сентябрь куни Тбилиси—Сухуми йўналиши бўйича парвоз қилаётган пассажир самолёти Абхазия ҳарбий кемаси томонидан ўққа тутилган. Йўловчиларнинг кўпчилиги ҳалок бўлган. Самолётни бошқариш оғирлашганига қарамасдан, Георгий Размадзе раҳбарлигидаги экипаж аъзолари уни Сухуми аэропортига қўндиришга муваффақ бўлдилар. Натижада 20 нафар йўловчининг ҳаёти сақлаб қолинди.

ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ БОҒЛАНДИ

Корея Республикасининг ҳарбий кемалари бўлинмаси Владивостокка келди. Бу ташриф узоқ шарқлик ҳарбийларнинг Кореяга қилган сафарига жавобан амалга оширилди. «Чоннам» ҳарбий кемасида ўтказилган матбуот конференциясида контр-адмирал Ли Су Ионг ва вице-адмирал Игорь Хмельнов дўстлик ришталари янада мустаҳкамланишига умид билдирдилар.

НАТО ВАКИЛЛАРИНИНГ ТАКЛИФИ

«Файнэншл таймс» газетаси Брюсселда Шимолий Атлантика блокининг расмий вакиллари Дэвид Оуэн ва Торвальд Столтенберг билан учрашганлари ҳақида хабар беради. Учрашувда НАТО собиқ Югославия ҳудудида тинчликни таъминлаш учун 50 минг нафар ҳарбий хизматчини юбориши мумкинлигини билдирган. Бу таклиф ҳақида ҳали узил-кесил хулосага келингани йўқ. Айрим вакиллар бу тадбир НАТОга бўлган ишончни бирмунча сусайтиради, деган фикрда.

(ЎзА).

КЕЧА БУГУН ЭРТАГА

● **ХАЛҚАРО валюта фондининг кўрсатма берувчи директори Мишель Камдессюнинг фикрича, Россия ҳукумати жорий йил охиригача пул қадрсизланишининг олдини олиш ҳақида Халқаро валюта фонди қўйган талабларни бажариши мумкин. Бу ХВФдан Россияга мўлжалланган уч миллиардлик қарзнинг иккинчи ярмини олиш имкониятини яратади.**

● **ЯПОНИЯ Бош вазирининг махсус маслаҳатчиси Сюсэя Танаки ўз мамлакатининг БМТ Хавфсизлик Кенгашига доимий аъзо бўлишига қарши фикр билдирди. У янги ҳукумат бошлиғи Морохиро Хокосаванинг маълум масалаларда бир қарорга келишида сезиларли таъсирга эга. Бош вазир махсус маслаҳатчисининг фикрича, Токио «катта бешлик»ка (Англия, Хитой, Россия, АҚШ, Франция) қўшилса, унга оғир талаблар қўйилиши мумкин. Жумладан, БМТнинг тинчликни таъминлаш вазифасини амалга ошириш учун Японияга қўшимча ҳарбий мажбуриятлар юкланиши муқаррар.**

● **В. ЕЛЬЦИН яқин орада фавқулодда бюджет ҳақидаги фармонга имзо чекади. Россия Президенти маъмурияти раҳбарининг ўринбосари В. Волков журналистлар билан суҳбатда шуни маълум қилди. Сайловга қадар ер ислоҳоти, солиқ ва сармоя сиёсати ҳақидаги масалалар ҳам ҳал этилади.**

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЯХШИ ЯШАЯПМИЗ!

ХЕРСОН шаҳридаги Новая Каховка сайёҳлар меҳмонхонаси ресторани бир неча кун мобайнида узлуксиз лўлилар қўноғини эслатиб турди. Қора қош келин-куёвлар табрик ва туҳфаларни шоду-хуррамлик билан муттасил қабул қилдилар. Столлар турли-туман ичимлик ва ноз-неъматлар оғирлигидан синаёзди. Қувноқ жамоа берилиб куйлаб, рақс тушишдан чарчамади. Ресторан кассаси ҳам тиним билмади: ҳисоблаб кўришган эди, сарф-харажат нақ... 60 миллион карбованецга тушгани маълум бўлди. Аммо бундан ота-оналар ранжишмади ҳам. Негаки лўлилар бир марта оила қуришади. Демак, иккинчи марта тўй қилиб сарф-харажат қилишга ҳожат ҳам йўқ.

700 МИНГ СЎМЛИК... СВЕТЛАНКА

УЧАСТКА врачи бир неча кун муқаддам туғилган чақалоқни кўргани келди. Кўзи ёриган аёл уйда йўқ эди. Эшикни очган эркак эса, сохта ҳайрат билан «бизда ҳеч қандай чақалоқ йўқ, бўлган ҳам эмас», деб кутиб олди. Қўшнилар ҳам ўзларича унинг сўзларини тасдиқлаган бўлишди. Дарҳақиқат, аёл туғруқхонадан қуруқ қўл билан келган эди. Қўшнилар чақалоқ туғруқхонада ўлган экан-да, деб қўя қолишган экан.

Кейин маълум бўлдики, чақалоқ соғ-омон бўлиб, ҳатто унга Света, Светлячка деб исм ҳам берилган экан. Фақат бу исмни қизалоққа фарзандсизликдан қийналаётган бошқа бир аёл — Татьяна қўйган эди. Татьяна чақалоқни янги кўзи ёриган чоғдаёқ унинг онасидан... 700 минг сўмга сотиб олган экан.

Янги туғилган чақалоқ учун олган пулнинг бир қисмини она уйдаги икки боласининг номига жамғарма банкига қўйганлиги кейинчалик маълум бўлди. Бу воқеа яқинда Нижний-Новгородда юз берди.

«ТАСОДИФИЙЛИКНИ ИНКОР ЭТАМАН»

(Боши 1-бетда).

Мухбир. Менга маълум бўлишича, сўнгги икки йил мобайнида жиноятчилик сезиларли даражада камайди.

Ғ. Алиев. Ҳақиқатан ҳам шундай. Агар 1991 йилда жиноятчилик 18 фоизни ташкил этган бўлса, бугунга келиб бу кўрсаткич 5 фоизга камайган. Бу — ҳуқуқ-тартибот тизимларининг жумладан, уюшган жиноятчиликка қарши кураш жабҳасида ҳам маълум даражада яхши ишлаганидан далолат бериб турибди.

Аммо, бу билан қаноатланиб, хотиржам бўлишга ҳаққимиз йўқ. Ишонтириб айтаманки, Миллий хавфсизлик хизмати томонидан уюшган жиноятчиликнинг пайини қирқиш бўйича кўп ишлар қилинмоқда.

Уюшган жиноятчилар сафига суқилиб кириб олган чет эл махсус хизматлари ходимлари бу жиноятчилардан махфий ишларни амалга оширишда, ижтимоий зиддиятлар оловини аланга олдиришда, оммавий тартибсизликлар келтириб чиқаришда ва бошқа хавфли иллатларни тарқатишда фойдаланишга уринадилар.

Икки йил ичида бир қанча йирик жиноий гуруҳни тугатиш бўйича ишлаб чиқилган режа муваффақиятли амалга оширилиб, давлатга шу гуруҳлар томонидан келтирилган кўп миллионлик моддий зарар қайтарилди. Ушбу иш бўйича йигирмадан ортиқ жиноий иш қўзғатилди.

Маълум даражада халқаро наркобизнесга ҳам кучли зарба берилди.

Мухбир. Уюшган жиноятчиликнинг миллати йўқ. У сиёсийлаштирилгудек бўлса ва бунинг олди олинмаса, жамиятга жиддий хавф туғдириши мумкин. Ўзбекистон миллий хавфсизлик хизмати билан бошқа давлатлардаги ҳамкасблар ўртасида қандай алоқа ўрнатилган ва бу алоқаларнинг амалий натижалари қай даражада?

Ғ. Алиев. Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати терроризмга, наркобизнесга, контрабандага ҳамда уюшган жиноятчиликка қарши кураш борасида чет эл давлатлари билан ҳамкорликда ишлашни янада яхши йўлга қўйиш масаласига алоҳида эътибор бериб келмоқда. МДҲ тизимидаги кўпчилик давлатларнинг хавфсизлик органлари билан олдинги ҳамкорлигимиз сақланиб қолгангина эмас, улар билан амалий алоқалар тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Аммо, ҳуқуқий-меъёрий асосларни яратиш — узоқ вақт талаб этадиган муаммо. Шунга қарамай, биз бугунги кунда Россия хавфсизлик вазирлиги билан ўзаро ҳамкорлик борасида шартнома тузганмиз. Тожикистон, Қозоғистон, Қирғизистон миллий хавфсизлик маҳкамалари билан ҳам шартнома тузилган. Яқинда Украина миллий хавфсизлик хизмати билан битимга имзо чекилди. Қозоғистон ҳамда россиялик ҳамкасблар билан ўзаро келишувга асосан тузилган бир қанча режалар ижобий натижалар берди. Мисол учун, Москва, Санкт-Петербург, Минск, Гулистон, Қарши ҳамда Тошкент шаҳарларининг хавфсизлик бўлинмалари ҳамда бошқа ҳуқуқ-тартибот органларининг биргаликда ишлаб чиқилиб, амалга оширган режалари ўз самарасини берганини айтиб ўтишим мумкин.

Мухбир: Республикамизнинг жаҳон иқтисодиётига қўшилишининг муваффақияти Ўзбекистондаги иқтисодий барқарорлик билан бевосита боғлиқ. Республикамизнинг иқтисодий имкониятлари ва ташқи савдодаги манфаатларини ҳимоя қилиш борасида ҳам муайян ишлар амалга ошириляптими?

Ғ. Алиев. Шуни айтиш керакки, Республика иқтисодиётини барқарор вазиятда сақлаб туриш чора-тадбирлари ишлаб чиқилган. Республика иқтисодиётига 900 миллион сўмдан ортиқ зарар келтириши мумкин бўлган 100 миллион доллар миқдордаги савдо-иқтисодий шартномалар тузилишининг олди олинди. 58 ҳолда Республикамиз ҳудудидан ташқарига ноқонуний равишда олиб чиқиб кетилаётган стратегик ҳамда моддий товар маҳсулотлари ушлаб қолинди. Бу ноқонуний ҳаракат иштирокчиларидан 18 киши устидан жиноий иш қўзғатилиб, улар жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Биз Ўзбекистонда қонунчилик бузилишининг ҳар қандай кўринишларига аёвсиз муносабатда бўламиз. Айрим хорижий шахсларнинг фуқароларимизнинг бепарволигидан фойдаланиб, давлат ва тижорат сирларини эгаллашга бўлган интилишларини барбод қиляпмиз.

Бундай ҳодисаларнинг айримлари бўйича жиноий иш қўзғатилди. Хусусан, бизнинг ахборотимиз туфайли 9 та чет эл фирмаси аккредитация қилинмади. Бу фирмаларнинг айрим вакилларига уларнинг ноқонуний фаолияти Ўзбекистон Республикаси манфаатларига зид эканлиги тушунтирилди.

Республика Олий Кенгаши 1993 йил 7 май куни «Давлат сирларини ҳимоя қилиш» тўғрисида қонун қабул қилди. Бу ҳуқуқий ҳужжат давлат, тижорат, иқтисодий ҳамда илмий-техникавий сирларни сақлашга тааллуқли бўлиб, бу тизимлардаги ишларнинг мукаммаллашувига, давлатнинг иқтисодий барқарорлигини тўлиқ таъминлашга хизмат қилади.

Мухбир. Чегаранинг мустаҳкамлиги — давлат хавфсизлигини таъминлашдаги асосий омиллардан бири ҳисобланади. Шу муносабат билан Республика Миллий хавфсизлик тизимига чегара қўшинлари ҳам қўшилди. Албатта чегарамиз мустаҳкам қўриқланса, давлатимизда ижтимоий-сиёсий вазият барқарор бўлади. Мумкин бўлса, жанубий чегараларимизни қўриқлашдаги аҳвол тўғрисида гапириб берсангиз.

Ғ. Алиев. Ўзбекистоннинг давлат чегарасини қўриқлаш ва мудофаа қилиш фақат Афғонистон Ислом Давлати билан бўлган чегара жойларида амалга ошириладди. Қўшни давлатдаги мураккаб сиёсий аҳволнинг оғирлигига қарамай, чегарачиларимиз давлат чегарасини мустаҳкам қўриқлашда ўзларининг нималарга қодир эканликларини кўрсатмоқдалар. Бу ўз навбатида Ўзбекистон давлати ва халқини кафолатли ҳимоя қилиш, давлат чегарасини бузишга йўл қўймасликни таъминлашдан далолат беради. Бу мураккаб ҳамда шарафли вазифани муваффақиятли амалга оширишда Республика раҳбарияти катта ёрдам кўрсатяпти, хусусан Ўзбекистон, Тожикистон ҳамда Афғонистон чегараларини мустаҳкалаш борасидаги ташкилий ишларни амалга оширишда қўллаб-қувватламоқда.

Қисқа вақт ичида амалга оширилган қатъий чора-тадбирлар чегара қисм ва бўлинмаларининг жанговар тайёргарлигини оширишда, жанубий чегарамизнинг мустаҳкам қўриқланишини таъминлашда ижобий самара берди.

Мухбир. Билишимча, давлат чегарасини бузиб ўтиш, шу жумладан қурол билан бузиб ўтишга уринишлар бўлган...

Ғ. Алиев. Бу йил чегарачиларимиз 13 марта қуролланган ҳолда чегарани бузиб ўтмоқчи бўлганлар билан тўқнашди. Йигирмадан ортиқ чегара бузувчи ушланди, 6 киши ўлдирилди, 3 киши яраланди. Бундан ташқари, разведка ҳамда миллий хавфсизлик хизмати чегара бошқармаси томонидан афғон мужоҳидлари гуруҳларининг кенг қамровдаги жанговар тўқнашувларининг олди олиниб, ҳудудимиздаги бир чегара заставасини миналаштириб, қўпорувчилик қилиш мақсадлари барбод этилди.

Мухбир. Бугунги кунда Миллий хавфсизлик хизматининг тарғибот-ташвиқот ишлари қай аҳволда? Бу усул ҳозирги шароитда ўз аҳамиятини йўқотгани йўқми?

Ғ. Алиев. Аксинча, бу усул янада кучаймоқда. Демократик давлат қуришнинг бирдан-бир негизи — қонуннинг устиворлигидир. Мамлакатимиз раҳбарияти доим уқтириб келаётганидек, қонунга ҳар бир фуқаронинг бўйсиниши шарт. Бу — ҳақиқатан ҳам тўғри талаб. Ўзбекистонда ҳуқуқий андоза муваффақият билан ривожланмоқда, чунки унинг қонуний асоси мустаҳкамдир. Бу жабҳада Республика ҳуқуқ-тартибот органлари олиб бораётган ишлар бирмунча салмоқли натижалар беряпти. Буни айтишдан мақсадим — бизда барқарорликни таъминлашда қонуннинг бажарилиши алоҳида аҳамият касб этади. Мустақил давлатимизнинг келажакда янада равнақ топиши ва мустаҳкамланиши Республикамиз ҳар бир фуқаросининг қонун талабларига онгли муносабатда бўлиб, унга тўлиқ риоя қилишини тақозо этади. Бунинг учун қонунларнинг устиворлигини, уларнинг бажарилиши шарт эканлигини мунтазам равишда тушунтириб бориш лозим.

Шундай қилинса, биз мамлакатимиздаги қонунчиликни амалга ошира бориб, Республика ҳудудида юз бериши мумкин бўлган салбий ҳодисаларнинг олдини олиш, пайини қирқиш, тегишли чора кўриш имкониятига эга бўламиз. Шу нуқтаи назардан келиб чиққан ҳолда, ҳуқуқ-тартибот органлари билан ҳамкорликда тарғиб-ташвиқ ишларини изчил суратда амалга оширмоқдамиз.

Бу борада ахборот воситаларининг хизматидан фойдаланиш ҳам яхши самара беради, деб ўйлайман.

Яна бир масалага диққатингизни жалб этмоқчиман: ҳуқуқ-тартибот тизимидаги энг муҳим нарса — бу соҳа ходимларининг ўз вазифасини ҳалоллик, сидқидиллик билан, халқ манфаатлари йўлида қонун қўйган талаблари асосида адо этишидир.

Шундагина биз жамиятимиз олдида турган муҳим — демократик ҳуқуқий давлат барпо этишдек олижаноб мақсадни амалга ошириш имкониятига эга бўламиз.

27 сентябрь—Жаҳон туризм куни

Жаҳонгашта жаҳон гаштини сурар

Халқимизда ўтирган бўйра, юрган дарё, деган ҳикматли гап бор. Шунингдек, узоқ умр кўрган эмас, балки дунё кезган киши кўп нарсадан хабардор бўлади, билади. Фақат шугина эмас. Саёҳат фаол дам олиш омили ҳам. Саёҳат-роҳат деб бежиз айтишмаган.

Маданий дунё жамиятида истиқомат қиладиган кексаю-ёш дам олиш таътилини турли мамлакатларга сайру-саёҳат қилиш, халқларнинг маданий қадриятларидан баҳраманд бўлиш, тарихий обидалардан завқланишга бағишлаши ҳам бежиз эмас. Бу сайру-саёҳатлар кишининг фикр доирасини кенгайтиради, дунёни танитади, маънавий озуқа олишига имкон беради, турли халқларнинг урф-одатлари, анъаналари билан бевосита танишишига имкон беради. Қисқача қилиб айтганда дунёни таниш, у тўғрисида асосли, чуқур мулоҳаза қилишнинг воситасидир.

Бунинг энг қулай, қарор топган шакли туризм ҳисобланади. Агар жоиз бўлса, уни тинчлик элчиси, халқлар ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ришталарини боғловчи деб айтиш мумкин.

Жаҳон туризм куни арафасида мухбиримиз Тошкент турист-саёҳат агентлиги директори ҲАБИБУЛЛА ЗАЙНУДДИНОВ билан мулоқотда бўлди. Унга бир неча саволлар билан мурожаат этди.

— Сиз кўп йиллар «Спутник» халқаро ёшлар туризми бюросининг жумҳуриятимиз ташкилотига бошчилик қилгансиз. Энди бу ташкилот йўқ. Истиқлол Ўзбекистон Республикасининг мустақил давлат сайру саёҳат агентлиги ташкил топди. Бу ҳақда қисқача гапириб берсангиз.

— Менинг дилимдаги гапни сўрадингиз. Мулоқотимизни агентлигимиз қандай ташкил топганлигини қисқача, бир-икки оғиз сўз билан тарихидан бошлашни кўнглимга туккан эдим. Чунки бу ташкилот янги. Уни жумҳуриятимиз аҳли, аввало ёшлар ҳали яхши билмаслиги аён. Агар жоиз бўлса, айтиш мумкинки, биз ҳали жуда ёшмиз, «мурғакмиз». «Ўзбектуризм» миллий компаниясининг шу йил 15 майдаги қарори билан «Тошкентинтурист» бўлими асосида «Спутник» халқаро ёшлар туризми бюроси ҳамда собиқ «Тошкенттурист» бирлашмаси бирлаштирилиб, Ўзбекистон Республикасининг йирик бир сайру саёҳат ташкилотига айлантирилди.

Бу аҳолига хизмат кўрсатишни енгиллаштиради, деб айтиш мумкин. Унинг истиқболи порлоқ. Вақт келиб хорижий давлатларнинг йирик туристик ташкилотлари билан ҳар жиҳатдан беллашишга қодир бўлади, сайру саёҳат ишқибозларининг ҳурматига сазовор бўлиши турган гап. Бундай дейишимга асос бор. Ташкил топганига ҳали узоқ вақт бўлмасиданоқ, ўтган қисқа муддат ичида аҳолига 100 миллион сўмлик хизмат кўрсатишга эришилганлиги бундан яққол далолат бериб турибди.

— Агентлик асосан мамлакатимизнинг қаердаги аҳолисига хизмат кўрсатади! Хорижий, МДҲ мамлакатларидаги ҳамкасаблар билан алоқалар қандай!

— Аввало республикамиз пойтахти, Тошкент вилояти аҳолисига, ёшларига хизмат кўрсатади. Мамлакатимизнинг бошқа шаҳар, туманларидан хорижга сайру-саёҳатга бориш истагида бўлган кишиларнинг ҳам ҳожатини чиқаради. Унинг маршрутлари кенг. Ўзбекистоннинг турли тарихий жойларидан ўтган. Булар — халқимизнинг ўтмиш бой тарихий обидалари қад ростлаган шаҳар-қишлоқлари, бетакрор сўлим гўшалари, оромгоҳларидир.

Биз аввало МДҲ республикалари, шунингдек, хорижий мамлакатлар сайру саёҳат ташкилотлари билан ҳар томонлама амалий ҳамкорликни йўлга қўйяпмиз. Бу соҳада режалар катта, амалий ҳаракатлар бошлаб юборилган.

Агентлигимиз ўтган вақт ичида 6 мингдан зиёд кишига турли маршрутлар бўйлаб сайру-саёҳатга чиқишига хизмат кўрсатди. Жумладан, 170 киши хорижий мамлакатларда саёҳатда бўлишди. Булар дастлабки қадамлар. Ҳозир биз хорижий мамлакатлардаги касбдошларимиз билан мустаҳкам алоқа ўрнатиш чора-тадбирларини кўраяпмиз. Бунинг учун уларга мустақил Ўзбекистонимизнинг тарихи, маданияти ва обидалари ҳақида ҳикоя қилувчи тавсияномаларни юбораяпмиз.

Бу ўринда бир нарсани айтиб ўтиш керакки, бизнинг йўлимиз билан сайру-саёҳатга борувчиларнинг йўлланмалари бирмунча арзон. Чунки биз йўл харажатларини ўн фоизга арзонлаштиришга эришдик. Жумладан, Бирлашган Араб Амирликлари, Малайзия, Сингапурга самолётларнинг чипталарига ўн фоиз кам ҳақ тўланади. Бу 35 минг сўм арзонга тушади деган гап. Бошқача қилиб айтганда ҳар бир саёҳатчи 5—6 доллар ютади. Хизмат кўрсатиш эса аъло сифат даражасида бўлади. Бу арзонлашишнинг хизмат кўрсатишга бирон-бир чегирмасига алоқаси йўқ.

Бизда йўлланма учун фақат нақд пул тўлаш шарт эмас. Уни ҳисоб рақамига пул ўтказиш орқали ҳам амалга ошириш мумкин. Чунки турли ташкилотлар ўзларининг илғор ишчи-хизматчиларини рағбатлантирадилар. Ана шу рағбатда бирор-бир ерга саёҳатга юбориш ҳам режалаштирилган бўлиши мумкин. Биз уларни бажонидил қабул қиламиз. Масалан, қашқадарёлик ўқувчилар, жамоа хўжаликлари ёш илғор бригада бошлиқларидан иборат олти гуруҳ, яъни 180 киши республикамиз ички маршрутлари бўйича саёҳатда бўлишди. Бундай мисоллар оз эмас.

— Олдингизда қандай муаммолар бор!

— Муаммолар оз эмас. Аввало бу транспорт чипталарининг қимматлашиб бораётганлигидир. Чунки ёқилғи-мойлаш материаллари ой сайин ошаяпти. Бу эса баъзан кишилар ўртасида йўлланманинг баҳоси барқарор бўлмаганлигида тушунмовчилик келтириб чиқараяпти.

Бозор иқтисодиётининг бу мураккабликлари вақтинча. Қийинчиликлар ўтиб кетади. Лекин инсоннинг дунёни билишга бўлган интилишига у тўсқинлик қилмайди, албатта. Ахир жаҳонгашта жаҳоннинг гаштини суради. Шунинг учун қулай имкониятдан фойдаланиш муҳим. Биз Ўзбекистон ташқи иқтисодий ишлаб чиқариш мажмуи ҳузурида ташкил этилганлигимиз учун бу соҳада имкониятимиз катта.

Суҳбатдош Карим РАҲИМ.

МАҚСАД ФОЙДА ОЛИШ ЭМАС

Очиғини айтганда, Жаҳон туризм куни ҳар йили байрам қилинарди. Фақат буни биров билса, биров билмаган. Чунки, бизда собиқ иттифоқда бир эмас, учта йирик сайру саёҳат маркази бўлишига қарамасдан, уларнинг бирортаси ҳам Ўзбекистон учун ишламаган. Улар фойдаси-ю зарари билан Московники бўлган. Шунинг учун ҳам бундай байрам тантаналари асосан марказда бўлиб, қолган жумҳуриятларда номигагина ўтказилиб қўйила қолинарди. Энди эса...

Энди нималар бўлаётгани ҳақида маълумот олиш учун «Ўзбектуризм»нинг таянч нуқталаридан бири бўлмиш **«Ёшлик» ташқи иқтисодий туристик ишлаб чиқариш мажмуи бош директори Зоҳид ҲАКИМОВ** билан гурунглашдик.

— Зоҳид ака, Жаҳон туризм кунини нишонлаш борасида қандай тадбирлар амалга оширилаётгани ҳақида гапириб берсангиз:

— Байрам тантаналарини «Меҳржон» болалар Марказий маданият ва дам олиш боғида оммавий сайл шаклида ўтказишга келишдик. Байрам 26 сентябрь куни эрталаб соат 10.00 да бошланади. Унда таниқли санъаткорлар ва бадиий ҳаваскорлик жамоалари, шунингдек туристик қўшиқлар ижрочилари, сайёҳ-спортчиларнинг чиқишлари режалаштирилган. Яна сайру саёҳат мавзуидаги викторина қатнашчиларини сирли совғалар кутади. Ўша куни боғда савдо ярмаркаси ўтказиш ҳам мўлжалланган. Хуллас, сайёҳлар сайлига қатнашганлар афсус қилишмайди.

— Кейинги икки йиллик — мустақиллик шароитида сиз фаолият кўрсатаётган ташкилотда қандай ўзгаришлар юз берди!

— «Ўзбектуризм» ташкил этилган (1992 йилнинг, октябри)га қадар бизда бу соҳа айтарлик ривожланмаган эди. Биласизми, айрим ривожланган капиталистик мамлакатларнинг миллий даромадининг 50 фоиздан ортиқроғи туризм ҳисобидан бўлади. Италия, Бельгия, Голландия, Франция, Малайзия каби мамлакатларни мисол қилиш мумкин. Биз мана шу нарсани энди тушуна бошладик. Чунки фойдани ўзимиз олаяпмиз.

— Мақсад фақат фойда олишми!

— Ниятимиз туризмни ривожлантириш орқали Ўзбекистон ва унинг ютуқларини жаҳонга танитишдир. Ҳозир хорижий мамлакатлар билан шартномалар тузяпмиз. Сайёҳларни кутиб олиш, жойлаштириш, тамошаларга олиб чиқиш, озиқ-овқатларидан хабардор бўлиш, уларни кузатиш, хуллас ҳамма ҳаммасини ўзимиз бажараяпмиз.

— Давлатимизда туризмнинг келажаги қандай бўлиши ҳақида бирор нима дея оласизми!

— Ўзбекистон тарихий ўрни, жуғрофий жойлашиши, архитектура ёдгорликларининг кўплиги, қадимий маданияти, буюк тарихий шахслари билан ҳам ҳамиша дунё сайёҳларининг эътиборини тортиб келган. Фақат бугун эмас, қадимдан ҳам шундай бўлган. Буни биргина Буюк Ипак йўли мисолида ҳам айтиш мумкин. Шундай экан, «Ўзбектуризм»нинг келажагига жуда катта ишонч билан қараш мумкин. Яқин келажакда давлатимиз миллий даромадининг анчагина қисми «Ўзбектуризм» ҳисобидан бўлиши аниқ.

Тўғри, бу ўз-ўзидан бўлмайди. Биз бошлаб меҳмонхоналаримизда хизмат маданиятини оширишимиз керак. Уларни жаҳон талабларига жавоб бера оладиган даражада таъмирлаш, жиҳозлаш керак бўлади. Хизмат турларини кўпайтиришимиз лозим.

— Сиз директорлик қилаётган ишлаб чиқариш мажмуининг номи «Ёшлик». Шу номдан келиб чиқадиган бўлсак ҳам, у ёшларга алоқадор бўлиши керак. Айтинг-чи, саёҳат қилмоқчи бўлган ўсмирларга алоҳида енгилликлар бериладими!

— Албатта. Хабарингиз бор. Биз олдинроқ собиқ комсомол Марказқўми тасарруфида эдик. «Ўзбектуризм» ихтиерига ўтгач ҳам Ёшлар Иттифоқи Марказқўми билан алоқани ўзганимиз йўқ. Ўқувчи, талаба ёшларга туристик йўлланмалар бир мунча арзон нархларда сотилади. Бу борада Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказқўми билан келишувлар асосида ишлаймиз.

Ислом ҲАМРО суҳбатлашди.

Тошкентда ярмарка бўлади

Келгуси баҳорда Тошкент кийимларнинг янги нусхаларини яратадиган машҳур усталар ва кийим-кечак ишлаб чиқарувчиларнинг эътиборини ўзига тортса керак. 1994 йил март ойида замонавий кийим-кечакларнинг биринчи Тошкент улгуржи — чакана савдо ярмаркасини ўтказиш мўлжалланмоқда. Ярмарка ташкилотчиси — «Ўзэкспомарказ»дир. Ўзига хос байрамга айланадиган бу ярмаркага ҳозирданоқ тайёргарлик бошлаб юборилди. Чунончи, тегишли дастур ишлаб чиқилмоқда, МДҲ республикаларидаги ҳамкасблар билан музокаралар олиб борилмоқда.

Ярмаркада хорижий мамлакатлардан кийим-кечаклар янги нусхаларини яратувчи усталар, дизайнерлар, шунингдек кийим-кечак ва уларга турли безаклар ишлаб чиқарувчилар ҳам қатнашишлари кутилмоқда. Бир қанча мамлакатлардан хомашё етказиб берувчилар, реклама ва хизмат кўрсатиш фирмаларининг вакиллари ҳам келишлари мумкин.

Ярмарка кунларида «Ўзэкспомарказ»да замонавий кийим-кечак ва пойабзал, турли безаклар, атир-упа ва пардоз анжомлари, газлама, калава ип, фурнитура, мўйна, чарм каби маҳсулотлар намойиш қилинади.

(ЎзА мухбири).

Ёш истеъдодлар, танловга марҳамат!

Улуғбек номидаги истеъдодли ёшларни қўллаш республика жамғармаси Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги, буюк аллома Муҳаммад Тарағай Улуғбек таваллудининг 600 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган «ИСТЕЪДОДЛАРНИ ИЗЛАЙМИЗ» республка кўрик-танлови шартларини тайёрлади.

Республикамизнинг 30 ёшгача бўлган барча ижодкор ёшлари, ёш олимлар, ўқитувчилар, мутахассислар, аспирантлар, талабалар яратган янгиликлар, техник ижодиёт бўйича ихтиро ва қўлланмалар намунаси, лойиҳалар, математик таҳлиллар, ЭҲМ ва физика соҳасидаги кашфиётлар; тиббиёт соҳасидаги янги дори-дармон, даволаш усуллари, янги тиббий асбоб-ускуналар ва самарали даволаш йўллари, саломатликни яхшилашнинг экологик усуллари ва уларни амалда қўллаш; адабиёт, тасвирий ва бадиий санъат, журналистика, кино, мусиқа ва қўшиқ санъати бўйича энг яхши асар ва ижролар Улуғбек жамғармаси мукофоти билан тақдирланади.

Мукофотга тақдим этилган ишларни Республика Фанлар Академияси, халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим вазирликлари мутахассислари ҳамда жамғарма раёсат кенгаши вакилларидан иборат ҳайъат кўриб чиқади. Ҳайъатга тақдим этилган ишлар 1 октябрдан 20 февралгача қабул қилинади. Якуни 10 мартгача эълон қилинади.

Тақдим этиладиган ишларни расмийлаштириш тартиби қисқача баёни билан икки нусхада машинкаланиб муқоваланган асар ташкилот раҳбарияти таърифномаси, танланган соҳа бўйича мутахассис фикри, муаллиф шахсий иш варақаси (сурати билан) бирга қуйидаги манзилга юборилсин:

Тошкент шаҳри, 700027, Шайхонтоҳур тумани, Фурқат кўчаси, 1-уй, 5-қават. Маълумотлар учун тел. 45-23-46, 45-26-45.

ВАТАН УЧУН ЖАНГ ҚИЛГАН

СИЗНИ БИЛМАДИМ, лекин менга бир нарса оғир ботади: бундан кўпмас, беш ё ўн йил аввал Ўзбекистоннинг қай бир қишлоқ ёки шаҳарига борсам дарвозаларнинг устида «БУ ЕРДА УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАТНАШЧИСИ ЯШАЙДИ» деган ёзувларни кўп кўрардим. Бугун эса...

Ана шу даҳшатли урушнинг қонли воқеаларини ёҳуд фронт ортидаги сўнгсиз азоб-уқубатларни кўрганларнинг ёши 70 га бориб қолди. Айниқса, қонли талотумларнинг жонли шоҳидлари ҳисобли. Балки камтарин ва камсуқум Ҳайитбой бобо билан тасодиф учрашиб қолмаганимда бу сўзларни ёзмасдим ҳам.

Ҳайитбой бобо асли бухоролик. Шофрикондан. Ёшлигидаям оёғи ерга тегмаган. Спорт билан шуғулланган. Футбол ўйнаган. Ҳатто 1938 йиллари Ўзбекистон терма командасида тўп тепган, ўзининг айтишича, ўша йили жамоанинг ҳамма йигитлари ўзбеклардан бўлган экан. Кейин негадир команда тарқалиб кетибди. Тўғрироғи, тарқатишган. Орадан кўп ўтмай бобо ҳарбийга чақирилади. У ёғини ўзи бир бошдан ҳикоя қилади.

— Жуда қизиққон эдим. Поездда кетаяпмиз. Қачон ҳарбий кийим киярканман, деб юрагимни ҳовучлайман. Днепропетровскка бордик. Уч ой тайёргарликдан сўнг зобитларнинг назарига тушдим шекилли, штабга чақиришиб, «Тбилисига ўқишга борасан», дейишди. Ҳарбий муҳандислар тайёрлайдиган билим юртида ўқий бошладим. Орадан икки йил ўтди. 40-йиллар. Чегарага тушдим. Касбим ҳам қизиқарли, ҳам хавфли. Миналаштираман! Эшитган қулоққа ёмон. Уйга хат ёзсам, буни яшираман. Айтиб бўладими. Уйдагилар қўрқишади. Хуллас, ҳақиқий хизмат бошланди. Унвоним лейтенант. Взвод командириман. Орадан кўп ўтмади. Ғарбдан бир бало келди. Уруш бошланди! Еру осмон чаппа айланди десам, ҳозир сизлар ишонмайсизлар. Чўпчакдек туюлади. Дўзахни биз кўрдик...

Бобо сўзлайверди. Аёли Қамар момо бош силкиб қўяди. Кейин «Бобонгиздан сўранг, каттақўрғонлик йигитларни қандай ҳимоя қилганларини айтиб берсин». Сўнг яна босиқ овозда бобо гапира бошлайди:

— Бу урушнинг энг қирғинбарот паллаларидаги воқеа. 1942 йилнинг охирлари. Орқага чекиниб кетаяпмиз. Талофатлар беҳисоб. Бир пайт дивизиямизга урушга янги кирадиганларни олиб келишди. Ҳаммаси ўзбеклар экан. Икки ойлик тайёргарликдан ўтган холос. Зўрға бешотар отишни билишади, автоматга йўл бўлсин. Полковник Кашаков degани бўларди. Қарасам, юртдошларимни у шу ҳолатда урушга солмоқчи. Норозилик билдирдим. Роса тортишдик, сўкишдик. Охири генерал Галактионовгача бу масалани олиб чиқдик. У киши менинг фикримни қўллаб, йигитларни қайтадан машғулотларга жўнатди. Бунинг устига ҳаммасини ҳар хил бўлинмаларга бўлиб-бўлиб юбордик. Чунки шундай қилмасак, тил ва ҳарбий техникани эгаллашда қийналарди-да.

«Уруш киноларини кўрасизми?», дея сўрайман. Бобо ўйланиб қолади. Бир лаҳза сукутдан сўнг ўкинч билан «йўқ, тоқатим йўқ. Кўролмайман. Ҳатто ўқларнинг чийиллаши, бомбаларнинг портлаши юрагимни оғритади. Кечалари ухлолмай чиқаман. Энг ёмони, кўп киноларда фашистларни роса лақма ва гўл қилиб «ишлашган». Бу ёлғон. Улармми, э, жуда ғалати душман эдилар. Биздан ўн чандон тажрибалироқ ва пухта жанг қилишарди».

Ҳайитбой бобо гапининг бошида миначи бўлганини айтувди. Энг қўрқинчли касб эканлигини, неча марта ўлим билан дуч келганини ҳам. Шунингдек, андижонлик Толиб деган дўсти (урушдан кейин қазо қилган экан) билан машҳур кичик ерда 18-армия зобитлари ва ўша армиянинг сиёсий ишлар бошқармаси бошлиғи Брежнев билан биргаликда ош дамлаганларигача сўзлади. Ҳатто бир гал фронтда Берияни кўрганини ҳам айтди.

Бобонинг ҳикоялари узун. Фақат тинглашга юрак керак. Уларни ёзиб тугатиб бўлмайди. 1943 йилнинг 16-июлигача қанча даҳшатларни кўрган бўлса, ҳаммасини бирма-бир хотирлади. (Чунки ўша йилнинг 23 апрелида 11 жойидан ўқ еб, Кутаисдаги ҳарбий госпиталда ётиб, 16 июлда Ўзбекистонга қайтиб келган).

Бобо бугун 75 ёшга тўлибди. Буни кейин эшитдим. Ўзи айтмади. Бир дона суратларини сўрадим. Истиҳола билан «Фронтда олингани бор. Кейин жуда кам тушганман. Боринииям невара-чеваралар талаб кетишган. Новороссийск мен учун энг қадрли шаҳар. Шу шаҳарни ҳимоя қилганман. Душман мен қўйган миналардан ўтолмаган» деб қўйди.

ДАРВОҚЕ. Энди сал кўнглим юмшади. Нега дерсиз? Чунки Ҳайитбой бобонинг тенгқурлари, қолаверса, қуролдош ва тақдирдошлари сафи кун, ой, йил сайин сийраклашиб бораяпти. Уларнинг қанча кўнглини кўтарсак, шунча оз. Мен уруш кўрган битта одамнинг хотираларини эшитиб, биттагина қарздан қутилганимга шукур қилдим...

Норқобил ЖАЛИЛ.

Янги мавсум машварати

Куз — меҳнат ва ҳосил, умид ва сарҳисоблар фасли. Бу фаслни ижод аҳли, шу жумладан, театр санъати ходимлари, актёрлар, мухлислар ҳам орзиқиб кутади. Республикамиз театрларида янги мавсумнинг очилишига бағишланган йиғилиш ва томошалар давом этаётир.

Аброр Ҳидоятов номидаги ўзбек давлат ёшлар театри куни кеча янги — 25-мавсум томошаларини бошлади. Мавсумнинг очилишига бағишланган машваратда театр санъатининг мухлислари, талабалар, маданий-адабий жамоатчилик вакиллари, мазкур театрнинг ҳақиқий дўстлари йиғилди. Театрнинг бадиий раҳбари Баҳодир Йўлдошев учрашувни очар экан, бу йиғин театр жамоаси учун ҳам байрам, ҳам синов эканини таъкидлади. Шундан сўнг сўз олган машварат иштирокчилари — Озод Шарафиддинов, Усмон Азим, франциялик ва саудиялик меҳмонлар театр жамоасини янги мавсум билан табрикладилар. Таклиф қилинган ёш шоирлар эса мушоира қилдилар. Алишер Навоий номидаги катта театр, Муқимий номидаги мусиқий театр, Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театри ва рус ёш томошабинлар театри вакиллари, «Томоша» болалар ансамбли жамоаси, талаба актёрлар ҳамкасбларини қутлаб, репертуарларидан намуналар ижро этдилар. Шунингдек, учрашув давомида Аброр Ҳидоятов номидаги театр жамоаси «Искандар», «Малика», «Беш сўм» спектаклларидан парчалар кўрсатди.

Машварат бошланиши олдидан биз театрнинг бадиий раҳбари Баҳодир Йўлдошевга бир неча савол билан мурожаат этдик.

— Баҳодир ака, аввалambор театр жамоасини, сизни янги мавсум очилиши билан қутлаймиз!

— Раҳмат. Назаримда, мавсумнинг очилиши нафақат актёрлар учун, балки барча санъатсеварлар, театр мухлислари учун ҳам байрамга айланмоғи керак. Шуни назарда тутиб, бугунги маросимга турли соҳалардан меҳмонларни, ёш ижодкорларни таклиф қилдик. Мақсадимиз — театр ёш ижодкорларнинг учрашадиган, танишадиган, дардлашадиган ва маслаҳатлашадиган маданий-ижодий марказига айланса... Умуман, биз бу даргоҳга қадам ранжида қиладиган ҳар бир кишини меҳр ва очиқкўнгиллик билан кутиб оламиз.

— Бир ҳафта илгари сиз Франция сафаридан қайтиб келдингиз. Таассуротларингиз билан ўртоқлашсангиз...

— Дарҳақиқат, мен франциялик муаллифимиз Фотима Галлернинг таклифига биноан шу ой бошларида фаранглар юртида бўлдим. Фотимахоним асли жазоирлик бўлиб, француз йигитига турмушга чиққан, ҳозир ўша ерда яшаб ижод қилади. У шу кунларда араб-мусулмон мамлакатларидан чиққан зиёлилар учун Марсель шаҳрида маданий-адабий марказ ташкил этиш ҳаракатини бошлаган. Хабарингиз бўлса керак, бу йил бизнинг театримиз Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси маданият ишлари атташесининг тавсиясига кўра Фотима Галлернинг «Малика» асарини саҳналаштирган эди. Шу ўринда театримиз Франция элчихонаси билан жуда яхши муносабатда эканини айтиб ўтишим керак. Шу йилнинг май ойида Фотимахоним юртимизга ташриф буюриб, саҳнамизда ўз асарини томоша қилди, хурсанд бўлди ва театримиз жамоасини Францияга таклиф этди.

Францияга сафар қилишимдан мақсад — театрлар ҳаёти билан танишиш, спектаклларимиз учун саҳналар танлаш эди. Мақсадга эришдик. Лекин мен учун энг унутилмас воқеаларнинг бири — Парижда профессор Лусьен Кэрен билан учрашув бўлди! Матбуотимизда ўқиган бўлсангиз керак, жаноб Кэрен Франциянинг «Темурийлар тарихи ва маданиятини ўрганиш уюшмаси» президенти, юртимиз тарихига ҳурмати жуда баланд. Хуллас, биз бу жанобнинг таклифига кўра, ҳозир саҳналаштиришга тайёргарлик кўраётганимиз — Мирзо Улуғбек ҳақидаги асарни Францияда намойиш қилишга келишиб олдик. Айни кунларда шоир Хуршид Даврон мана шу спектакль учун матн ёзаётир...

— Бу мавсумда мухлислар саҳнангизда яна қандай асарларни томоша қиладилар?

— Ҳозир, «Искандар», «Фаридун» (Фирдавсийнинг «Шоҳнома» асари асосида), «Паранжи сирлари» (Ҳамза), «Малика», «Аршин мол-олон» (Ҳожибеков), «Беш сўм» (Ўрдубодий) спектакллари ўйналиб турибди. Яхши ниятларимиз кўп. Театр жамоаси бу йил Ф. Дюрематтнинг «Бир эшак ҳангомаси» номли сиёсий комедиясини, Мольернинг «Тартюф», Софоклнинг «Электра» асарларини саҳналаштиришга тайёргарлик кўрмоқда. Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театрининг бадиий раҳбари Олимжон Салимов бизнинг саҳнамизда Азиз Несиннинг «Жавобгарлар» спектаклини қўймоқда. Қолаверса, биз бугунги ўзбек насрининг энг яхши намуналари — Шукур Холмирзаевнинг «Олабўжи», Тоғай Муроднинг «Бобомдан қолган далалар» романлари асосида саҳнавий асарлар яратиш ниятидамиз.

Музаффар АҲМАД,
ЎзА мухбири.

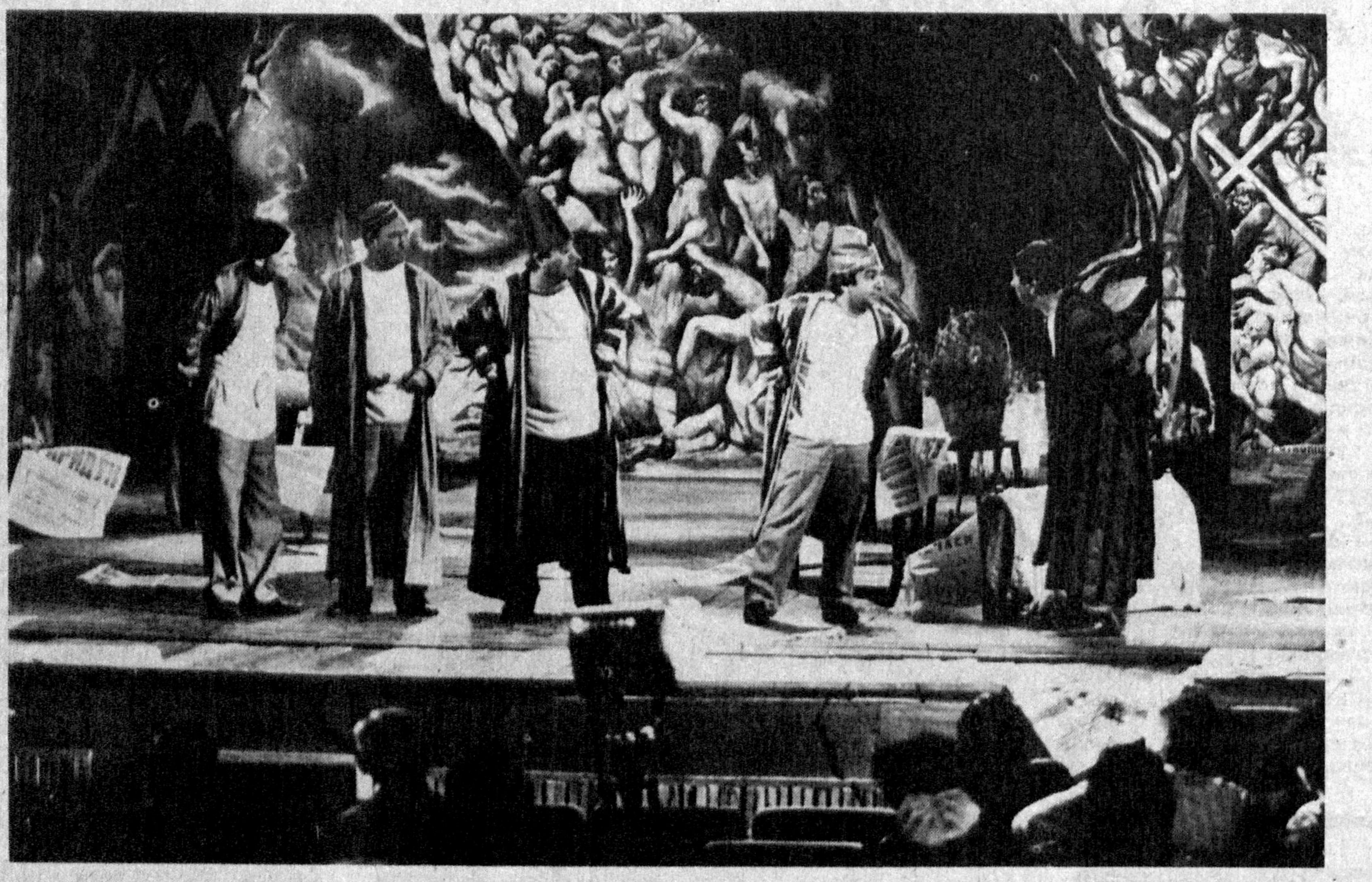

Театр мавсуми очилишидан лавҳа.

Суратчи Р. ШАГАЕВ.

Олим БЎРИ

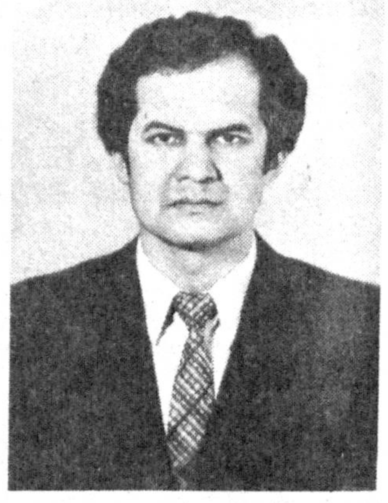

ОЛАМНИНГ БИЗЛАРГА КЕЛАР ҲАВАСИ

УЛУҒ ИТТИФОҚ

Туркистондан олдин буюк Турон бу,
Эврилиш ҳангоми кечган сурон бу,
Халқим орзу қилган даврu даврон бу,
Дунёда ягона Ўзбекистон бу!

Туркий элатларим энди озоддир,
Зулм ва истибдод тиғи барбоддир,
Шукрки, юртимиз тинчу ободдир,
Истиқлол нашъаси муборакбоддир!

Бундоғ саодатни кўрмаган жаҳон,
Ҳуррият тикланди тўкилмасдан қон,
Қондошлик айлади бизларни бир жон,
Бир қўлда беш бармоқ янглиғ
Туркистон!

Туркману, тожигу, қирғизу, қозоқ,
Ва ўзбек дўст мисли эт билан тирноқ.
Марказий Осиё — улуғ иттифоқ,
Орага ҳеч маҳал тушмагай нифоқ!

Туркистон мисоли бешта Ватандир,
Ва лекин бешови доим бир тандир!

ИҚРОР

Беш йилда бўлмаган кўп ишлар бўлди,
Кимлардир туғилди, кимлардир ўлди.
Беш баҳор гул очди, беш хазон сўлди,
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

Ёдимда: «Озгина фурсат беринглар,
Сизлар ҳам мард каби кўкрак
керинглар.
Мана ер, экинглар, ўриб-теринглар».
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

Биз ҳали тобеъи «иттифоқ» эдик,
Ва лекин ўзаро ҳамнифоқ эдик.
Ислому имонсиз кўп тарқоқ эдик,
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

Биз ҳали тобеъи «иттифоқ» эдик,
Ва лекин ўзаро ҳамнифоқ эдик.
Ислому имонсиз кўп тарқоқ эдик,
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

Қидирсанг топилмас бюрократлар,
Бармоқ тишлаб қолди ўғри-пиратлар,
Тартибга солинди турли ширкатлар,
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

Ўйлайман, тўғри сўз келмагай малол,
Ошинг кўчада ич, бўлса гар ҳалол,
Келмас ўз-ўзидан эрку истиқлол,
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

Таралгай истиқлол куйининг саси,
Оламнинг бизларга келар ҳаваси,
Халқ дилин тушунди халқнинг отаси,
Охир жой-жойига тушди ҳаммаси.

АСРЛАР ҲАСРАТИ

Зуҳронинг йўлига термулиб Тоҳир,
Васлига етолмай жон берди охир,
Севги қисматини куйлаган шоир,
Шартмиди, асарда Қоработирлар!

Отелло бўғади Дездемонани,
Бир даҳшат қоплайди кинохонани,
Эрлар хотинларга шубҳали боқар,
Ҳушёрликка ундар бу асотирлар!

Мажнун гадо бўлди Лайло кўйида,
Вомиқ адо бўлди Узро ўйида,
Фарҳод келолмади Ширин тўйига,
Нега бундай бўлди «Хамса»чи пирлар!

Бадиий тўқима озроқ етишмас,
Низомийсиз Қутб ҳолваси пишмас,
Қолган барчасининг қилгани ишмас,
Кечирсин гар сўзим хато кабирлар.

ЎЗ ҲАҚИМДА

(ҲАЗИЛ)

Ишим доим тиғиз, шошиб чопаман,
Билмай қай эшикни қаттиқ ёпаман,
Ўзимга муаммо ўзим топаман,
Қишлоқдан келганман, тушунинг ахир!

Сохта такаллуфга ўрганган инсон,
Шу боис ёқтирмас мени бегумон.
Тарки одат ахир эмасдир осон,
Қишлоқдан келганман, тушунинг ахир!

Севикли ёримиз «Эски шаҳар»лик,
Демангиз бунчалар тили заҳарлик,
Ахир сизники ҳам эмас шакарлик,
Қишлоқдан келганман, тушунинг ахир!

Истиқлол куйига якдил бўлайлик,
Эл учун фидокор, аҳил бўлайлик,
Керак бўлса юрт деб, бирга ўлайлик,
Қишлоқдан келганман, тушунинг ахир!

Жангари ўзгаю ёмон ўзгадир,
Ҳақиқат ўзгаю бўҳтон ўзгадир,
Олим Бўри деган инсон ўзгадир,
Қишлоқдан келганман, тушунинг ахир!

* * *

Отангнинг ҳокидан унганда майса,
Онанг мозорида ўтлар сарғайса,
Суянган тоғларинг бир-бир камайса,
Сени суяб қолар оламда борлар.

Худога шукрона, минг бора таъзим,
Ўзгага сиғинмоқ гуноҳи азим.
Қанча бу дунёда этмагил базм,
Охири домига тортар мозорлар.

Не янглиғ сўз билан айлама талқин,
Бухоро шўрхокдир, Самарқанд салқин,
Зиёратга чорлаб жаҳоннинг халқин,
Санъатидан сўзлар улуғ меъморлар.

Юртидан қувғинди бўлган муҳожир,
Ватан хоини деб айбланмас ҳозир,
Гадо бўлиб қайтар, ё боён тожир,
Шукрки, тахт бору лекин йўқ дорлар.

Азалдан бир нега етгай идроким,
Жаҳондор шоҳ бўлгай, Аслзод ҳоким,
Хок эдим, оқибат қолгуси хоким,
Мендан гул ундирар фақат баҳорлар.

ҚЕЛДИМ ШИФО ИСТАБ...

Юрдим мажруҳланиб, балки неча йил,
Келдим шифо истаб, ботиниб кўнгил,
Жарроҳлик мизида ётдим: «табиб тил!»
Бозорбой Полвону Мирвосит Одил,
Бошлашди жарроҳлик ишини дадил.

Бурнимдан қизил қон оқди тирқираб,
Оғриди кесилган жойлар сирқираб,
Болғача уришди ненидир тираб —
Мирвосит Одилу Бозорбой Полвон,
Шукур жарроҳликдан чиқдим соғ-омон!

Шифо топиб ёздим ушбу шеъримни,
Севаман Ватанни, Она еримни,
Тўкдим Сизлар учун дилдан меҳримни.
Этинг беморларнинг мушкилини осон,
Мирвосит Одилу Бозорбой Полвон.

Элим деб, юраги куйик шоирман,
Ким севмас, кимгадир суюк шоирман,
Олим Бўри деган «буюк» шоирман,
Сизларни айларман машҳури жаҳон,
Мирвосит Одилу Бозорбой Полвон.

Футбол хотиржамликни ҳушламайди

Ўзбекистон футболи ҳақида сўз очилса, суҳбат албатта «Нефтчи» ва «Пахтакор» жамоалари ҳақида боради. Чунки айнан шу икки жамоа миллий биринчиликнинг мазмун ва моҳиятини белгилаяпти. Ўтган йилги мавсумдагидек, бу йил ҳам ғолиблик учун кураш шу жамоалар ўртасида борди. Аввалига тошкентликлар биринчиликка карвонбошилик қилишган бўлишса, мавсум сўнггига қараб Фарғона водийсининг етакчи жамоаси худди ўтган йилгидек маҳорат билан тўп суриб, пешқадамликни қўлларига олишди.

22-тур совринли ўринлар учун кураш олиб бораётган жамоалар ўртасидаги баҳсга ойдинлик киритди. Айниқса, «Нефтчи» ва «Пахтакор» ўртасидаги «ким ғолиб чиқади» деган муаммони ҳал қилди. Мавсум тугагач, мутахассислар яна бу тур натижаларига қайтишади. Негаки бу турда шу кунгача жумбоқ бўлиб турган бўлғуси чемпион аниқланди.

Бунга ғолибликка асосий даъвогарлардан кўра кўпроқ Наманганнинг «Навбаҳор» жамоаси сабабчи бўлди. Маълумки, «Навбаҳор» биринчи даврада «Пахтакор» майдонида 3:2 ҳисобида мағлубиятга учраганди. Бу ўйинда «Навбаҳор» дарвозасига ўн бир метрлик жаримадан киритилган тўп анча баҳсталаб бўлганди. Шунинг алами бўлса керак сўнгги турда «Пахтакор»ни наманганликлар майдонда кескин ҳужумлар билан кутиб олишди. Натижада ўз мақсадларига эришиб, 2:1 ҳисобида ғалаба қозонишди. Бу ғалаба «Пахтакор»ни ғолиблик учун курашни давом эттиришдан деярли маҳрум қилди.

Ўз майдонида «Сўғдиёна»ни қабул қилган «Нефтчи» наманганликларнинг кўмагини кутиб ўтирмай, ҳужумга зўр берди. Натижаси ёмон бўлмади — 3:0. Бу фарғоналикларнинг иккинчи даврадаги етти ўйиндан бешинчи йирик ҳисобдаги ғалабасидир. «Нефтчи» иккинчи даврадаги рақибларини умумий ҳисобда 22:4 ҳисобида мағлубиятга учратиб, юз фоизлик натижага эришди. Шундай қилиб, «Пахтакор» билан оралиқдаги фарқ беш очкога етти. «Нефтчи» амалда чемпионликни нақд қилиб қўйди.

«Бронза» учун кураш асосан «Навбаҳор» ва «Сўғдиёна» ўртасида боряпти. Кейинги турларда наманганликлар «Нефтчи», «Наврўз», «Темирйўлчи» каби кучли жамоалар билан майдонга чиқишди. Дастлабки иккитасини сафарда ўтказишади. «Сўғдиёна» бўлғуси рақиблари ичида кучлилари «Темирйўлчи», «Пахтакор» ва «Нурафшон». Жиззахликлар ҳам икки ўйинни сафарда ўтказади. Айни кундаги мусобақа жадвалидаги аҳволга назар ташласак бирмунча устунлик «Навбаҳор» томонида. Бироқ мавсумнинг сўнгги турида «Сўғдиёна» айнан «Навбаҳор»ни қабул қилиши олдиндан башорат қилишимизга йўл қўймайди. Демак «бронза» учун ҳар икки жамоада имкониятлар тенг, мавсум тугашига яна саккиз тур қолди. Бошқача айтганда биринчиликдаги 240 учрашувдан 175 таси ўйналди. Шундан 107 баҳсда мезбонлар, атиги 35 тасида меҳмонлар ғалаба қозонишди.

ОЛИЙ ТАБАҚАДА 22-ТУРДАН СЎНГГИ ВАЗИЯТ

		Ў	Ю	Д	М	Т—Н	О
1.	«Нефтчи»	22	18	3	1	58:15	39
2.	«Пахтакор»	22	15	4	3	51;18	34
3.	«Навбаҳор»	21	13	5	3	44:21	31
4.	«Сўғдиёна»	22	11	7	2	35:20	29
5.	«Темирйўлчи»	21	11	4	6	26;18	26
6.	«Наврўз»	22	9	7	6	36:29	25
7.	«Нурафшон»	22	9	5	8	34:27	23
8.	МҲСК	22	7	8	7	30:34	22
9.	«Политотдел»	22	8	2	11	40:36	18
10.	«Трактор»	22	6	5	11	16:27	17
11.	«Орол»	22	7	2	13	26:45	16
12.	«Янгиер»	22	6	4	12	25:37	16
13.	«Шифокор»	22	7	1	14	26:60	15
14.	«Чирчиқ»	22	6	2	14	31:44	14
15.	«Кушон»	22	4	5	12	24:43	13
16.	«Динамо»	22	5	2	15	15:38	12

Газета саҳифаланаётганда:

БОЖХОНА ВА... БОЗОР

Наманган вилояти бозорларида сабзавот ва меваларнинг мўллиги аввалambор деҳқонлар меҳнатининг самарасидир. Лекин бунга божхона хизмати ходимлари ҳам бевосита ҳисса қўшишмоқда.

Намангандаги божхоналар ходимлари йил бошидан бери турли маҳсулот — моддий бойликларни вилоятдан ташқарига олиб чиқиб кетишга бўлган мингдан ортиқ уринишнинг олдини олдилар. Ушлаб қолинган ва қайтарилган моллар 190 миллион сўмликдан ортиқдир. Шундан 40 миллион сўмликка яқини — мева-сабзавот маҳсулотлари умуман олганда, божхона хизмати вилоят чегараларида 760 тонна сабзавот ва мевани ушлаб қолди ва бу маҳсулотлар аҳолига сотилди. Ноқонуний юкларнинг эгалари қилмишларига яраша моддий зарар кўришди — олиб чиқиб кетилаётган моллар мусодара қилингани устига, улар катта жарима тўлашга мажбур бўлдилар.

Н. ХЎЖАЕВА.
ЎзА мухбири.

Келгуси сонда:

- ЗУЛУМОТДА ЧАҚНАГАН ЗИЁ
- ҲАР КИМ ЎЗИГА ҲИСОБ БЕРСА.

Туркистон бир, ватан бир
ТУРКИСТОН ИЖОРАТ МАРКАЗИ

ТОШКЕНТ ПЕДИАТРИЯ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

кечки 9-ойлик пуллик курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларга ўрта маълумотга эга бўлган шахслар, шунингдек 11-синф ўқувчилари қабул қилинади.

Машғулотлар 1 ОКТЯБРДАН кимё, биология, физика ва она тилидан олий ўқув юртига кирувчилар учун тайёрланган дастур бўйича олиб борилади.

Машғулотларни институтнинг етакчи профессор-ўқитувчилари олиб борадилар.

Курсларга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ректор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжатдан кўчирма, 2 та (3х4 см.) фотосурат, пул тўланганлиги ҳақида ҳужжат, тиббий маълумотнома.

Барча саволлар билан ТошПМИ тайёрлов курси қабул комиссиясига мурожаат қилишингизни сўраймиз.

Бизнинг манзилгоҳ: 700140, Чермет кечаси, 103-уй, ТошПМИ «Деканат» биноси (19, 156, 165-автобусларнинг «Ётоқхона» бекати).

Жумҳуриятимизда очилажак янги ўқув юрти —
ТОШКЕНТ ШАРҚИЁТ ЛИЦЕЙИ да
қабул имтиҳонлари бошланмоқда!

Лицейда ўқув, ётоқхонада яшаш ва кунига тўрт маҳал иссиқ овқат шароитига мослашган бўлиб, ўзбек, араб, турк, инглиз тиллари ўқитилади. Химия, биология, физика, математика фанлари ҳам ўқитилади.

МАНЗИЛИМИЗ: *Тошкент хусусий эркаклар лицейи*
Ҳамза тумани Султонали Машҳадий кўчаси
307—мактаб Автобуслар: 16, 21, 30 Шампан виноси ишлаб чиқариш корхонаси бекати *Телефон 68-58-26*

Мурожаат муддати: 1993 йил 2 октябргача.

Имтиҳонлар: фақат 8-синфни битирганлар учун – 3 октябр 9^{00} да ўтказилади.

Ўқувчилар 2 та расм (3Х4) ва баҳолар табелини олиб келишлари лозим.

Бош муҳаррир: Жаббор РАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, А.АҲМЕДОВ (*бош муҳаррир ўринбосари*), З.МАМАДАЛИЕВ, К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (*масъул котиб*), С.РУСТАМОВ, Б.ЮСУПОВ.

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг сешанба, пайшанба, шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй..

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г — 542. 59122 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 21.00 да 1 2 3 4 5 6